

Mansikka-ahon urheiluhallin rakennushistoriaselvitys

8.11.2024 (korjattu sivu 7, 11.3.2025)

Oy Insinööri Studio
Kotka | Kouvola | Lahti | Lappeenranta | Vantaa
www.insinooristudio.fi | Y 011750-2

Sisälllys

Johdanto	3	Käytön aika	22
Selvityksen tarkoitus	3	Rakennus	22
Työmenetelmät ja selvityksen sisältö	3	Piha-alue	22
Selvityksen rajaus	4	Muutokset, huoltohistoria ja ajoituskaaviot	23
Lähdemateriaali	4		
Kohteen perustiedot	5	Rakennuksen merkitys kuntalaisille	26
Selvityksen laatija	5		
Alue ja kaavoitus	6	Rakennuksen nykytilanne	27
Ajantasa asemakaava	6	Ulkotilat	27
Sijainti	6	Sisätilat	30
Suojelutilanne	6	Tekniset tilat ja talotekniikka	37
Alueen asemakaavat			
Pikku-Palomäki	7	Pohdintaa arvoista ja rakennuksen olemuksesta	38
Kouvola ensimmäinen aluerakentamiskohde	7	Johtopäätelmiä	39
Lähes muuttumattomana säilynyt asuinalue	8	Jatkotoimenpide-ehdotuksia	39
Mansikka-ahon urheiluhallin uudisrakennusvaihe	9		
Rakennushanketiedot	9	Lähteet	40
Aikakauden henki ja arkkitehtuuri	10		
Arkkitehti Olavi Soukka	10	Liitteet	
Olavi Soukan suunnittelukohteet Kouvola Pikku-Palomäessä	11	1. Alkuperäiset rakennuslupasarjan pääpiirustukset, 10s	
Mansikka-ahon koulu ja urheiluhalli		2. Asemakaava ja asemakaavan muutos 6.6.1962, 1s	
Kolmen kokonaisuus yleisten rakennusten tontilla		3. Asemakaavamuuotos 23.7.1970, 1s	
Järjestelmäarkkitehtuuria		4. Ajantasa asemakaava 19.8.1983, 1s	
Urheiluhallin alkuperäinen arkkitehtuuri	12		
Osa kokonaisuutta			
Sijainti ja massoittelu			
Ulkoarkkitehtuuri			
Rakenteet			
Sisätilat			
Käyttö		Kansikuva	Mansikka-ahon urheiluhalli kuvattuna luoteiskulmasta 9.9.2024. Kuva Lumi Alastalo

Johdanto

Selvityksen tarkoitus

Tässä selvityksessä on koottu ja kartoitettu Mansikka-ahon urheiluhallin rakennushistoriaa, muutosvaiheita, nykytilannetta, ominaispiirteitä, säilyneisyyttä ja rakennushistoriallisia arvoja.

Selvitystyö liittyy Kouvolan kaupungin ajankohtaiseen Mansikkamäen korttelin asemakaavapäivitykseen. Mansikka-ahon Urheiluhalli sijaitsee Pikku-Palomäen kaupunginosassa. Hallin kanssa samalla tontilla sijaitsee samaa aikakautta edustava Keskuskeittiö sekä sijaitsi vanha Mansikkamäen koulu. Rakennuksista on kokonaisuuden kannalta arvojen esiin nostamiseksi perusteltua laatia rakennushistoriaselvitykset, joissa tuodaan esille rakennusten ominaispiirteitä sekä arkkitehtonisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja.

Rakennusten käyttötarkoitukset huomioon ottaen niiden käyttöarvo kokoontumistilana alueen asukkaille on hyvin merkityksellinen koulutoiminnan ohella myös vapaa-ajalla. Itse kunnalle Mansikka-ahon urheiluhalli liikuntapaikkana on osa kunnan kuin valtakunnankin liikuntapaikkojen verkostoa ollen lajitoimintojen ja –varustelujen osalta toisiaan täydentävää palveluverkostoa.

Kuntatasolla liikuntapaikat muodostavat oman verkostonsa, ja usein se lähin liikuntapaikka on se vapaa-ajalla helpoiten omatoimisesti saavutettava ja koettu toimintaympäristö lapsille, nuorille, vanhuksille kuin kaikille muillekin.

Monille kuntalaisille kuin satunnaisemmin vieraileville urheiluhalli paikkana herättää muistoja. Hallilla on sosiaalisia kuin kulttuurihistoriallisia arvoja edustettavanaan. Rakennuksen merkitys on enemmän kuin itse fyysinen rakennus, suoja, toiminnoille.

Tämä tontti on käsittänyt alkuaan samaan aikaan rakennetun koulun sekä myöhemmin rakennetun Keskuskeittiön. Mansikka-ahon koulusta (1971), urheiluhallista (Olavi Soukka 1971) sekä Keskuskeittiöstä (Eeva Keppo 1976) koostuva kokonaisuus on kuulunut Kymenlaakson kulttuuriympäristöjen toimenpideohjelman arvokkaiksi luokitelluiksi uudemman arkkitehtuurin kohteisiin.¹ Kokonaisuudesta vanha Mansikka-ahon koulu on purettu vuonna 2014.

Kun uusi Mansikka-ahon koulu on valmistunut vuonna 2014 on urheiluhalliin katoksella kytketty vanha Mansikka-ahon koulu on purettu pois. Kaikki rakennukset ovat tällä hetkellä ilman fyysistä kytkentää toisiinsa omilla tonteillaan.

Merkitykselliset muutokset ovat sisätilassa lapeikkunoiden poistamien ja katsomomuutokset, ja ulkona lapeikkunoiden poistaminen ja ko. lappeiden pellitys, julkisivuväriytyksen muutos sekä katosyhteydellä olleen ja kokonaisuudesta vanhan koulun purkaminen.

Työmenetelmät ja selvityksen sisältö

Mansikka-ahon urheiluhallin nykytilanteen selvittämiseksi kohde on käyty valokuvaamassa syyskuussa 2024. Rakennuksen historiaa ja käytön aikaisia vaiheita on selvitetty Kouvolan kaupungin sekä Kouvolan rakennusvalvonnan arkistomateriaalin, rakennusta koskevien tutkimus- ja korjausraporttien ja selvitysten ja muun kirjallisuuden avulla. Arkistovalokuvialähteenä on käytetty Finna.fi –tiedonhakupalvelun arkistotietokantaa sekä paikkatietoikkunan historiallisia arkistoja sekä Kouvolan karttapalvelua. Arkistotyöskentely on ollut dokumentoivaa ei tutkivaa.

Selvityksen alussa esitellään kohteen tärkeimmät perustiedot, sekä alueen ja kaavoituksen kannalta merkitykselliset erityispiirteet sijainnin suhteen. Pikku-Palomäen alueen osalta on kuvattu alueen historiaa ja rakentumista lyhyesti.

Rakennuksen taustoihin pureudutaan rakentamisajankohtien vallitsevan ajankuvan valossa sekä esitellään katsaus arkkitehdistä ja kohteen alkuperäisestä arkkitehtuurista. Rakennuksen korjaus- ja muutoshistoriaa esitetään kaavioiden avulla, ja lopuksi kerrotaan rakennuksen nykytilanteesta.

Selvitystyön yhteenvedona on pohdintaa arvoista ja rakennuksen olemuksesta.

Keskuskeittiöstä sekä Mansikka-ahon Urheiluhallista on tehty samanaikaisesti mutta erilliset rakennushistoriaselvitykset. Alkuperäisistä pääpiirustukset sekä asemakaavat rakennuksen suunnitteluajasta alkaen ovat tämä selvitystyön liitteinä pdf- kuvina.

¹ RHY_Pikku-Palomäki-Kouvola-ensimmäinen-lähiö_Wasastjerna.pdf

Selvityksen rajaus

Selvityksessä käsitellään urheiluhallin sisä- ja ulkotiloja sekä alueen arkkitehtuuria kokoavasti ja toisiaan täydentävästi. Alueen alkuperäinen koulurakennus, alueen liikuntapaikat ja uusi koulurakennus todetaan tässä selvityksessä vain olevan ilman kohteiden tarkempaa tarkastelua.

Toiminnallisesti urheiluhalli sekä uusi koulu, vanhan koulun tavoin, täydentävät toiminnoillaan toisiaan. Koulu käyttää urheiluhallin tiloja liikuntatuntiansa opetustiloina.

Urheiluhallin arkkitehtisuunnittelun suunnitteludokumentteja, valokuvia kuin tämän selvitystyön yhteydessä otetut ulko- ja sisätilojen valokuvien inventointivalokuva-aineisto on osana tekstiosiota. Erillistä valokuvaliiteosiota ei ole laadittu.

Huomioitavaa, että rakentamisajankohtana laajuustietojen laskenta on muuttunut MRL:n uudistuksen myötä 2000. Laajuustiedoissa ilmoitetut luvut eivät näin ollen vastaa tämän päivän laskentatapaa ja voi siksi poiketa.

Rakentamisaikana ja suunnitelmissa rakennuksella on 1. 2. ja 3.kerros. Tässä selvityksessä 1.kerroksesta puhutaan kellarikerroksena (+84,05), 2.kerrosta sisääntulokerroksena eli 1.kerroksena (+86,85) ja 3.kerrosta ullakkokerroksena (+89,85).

Rakenne- tai talotekniikkaa ei ole tutkittu tarkemmin kuin mitä lähdeaineistosta on luettavissa. Väri- ja materiaalianalyysia ei ole tehty vaan päivän tilanne on todettu perustuen havaintoihin ja kirjattuihin lähdeaineistoihin.

Selvitystyö on luonteeltaan kartoitus eikä tutkimus, myös tiedonhaun suhteen.

Valmistuskeittiön rakennushistoriallinen selvitystyö on tehty nyt samanaikaisesti, mutta itsenäisenä työnä.

Lähdemateriaali

Selvityksen päälähteinä on käytetty rakennuksen lupa-asiakirjoja, suunnitteluajaisia piirustuksia ja rakentamistapaselityksiä Kouvolan kaupungin, Kouvolan rakennusvalvonnan sekä Arkkitehtitoimisto Planssi Oy:n arkistosta. Keskeisenä lähteenä ovat vanhat valokuvat sekä erityisesti Rurik Wasastjernan kirja, Muutakin kuin rautatieristeys – Kouvolan keskustaajaman kaavoitus- ja rakennusperintö.

Tietoa alueesta, kaavoitustilanteesta ja –aluetta koskevista suojelu- ja rakentamismääräyksistä on haettu verkosta mm. julkaistuista aluetta käsittelevistä kaava-aineistoista.

Rakennuksen taustatietoa ja rakentamisen ajan historiaa koskevien tapahtumien selvittämistä varten on löydetty eri lähteistä vanhoja valokuvia, tarkennuksia tietoihin ja niitä koskevia lähdetietoja sekä Kouvolan rakennusvalvonnan sekä kaupungin arkistosta ja Finna.fi palvelusta sekä lähdekirjallisuudesta.

Lähdeaineistoissa käytetään Mansikka-ahon urheiluhallista myös nimitystä Mansikka-ahon liikuntahalli.

Kiitokset kaikille selvityksen tekemisessä avustaneille.

Kohteen perustiedot

Rakennuksen nimi	Mansikka-ahon Urheiluhalli
Rakennuksen/kiinteistön omistaja	Kouvolan kaupunki
Kiinteistötunnus	V-5043-3 ¹ 286-5-5042-8 ⁴ 39500 bm ² , ^{1,2} e=0,5 ²
Alkuperäiset pääpiirustukset	21.9.1972
Myönnetty rakennuslupa	2.11.1973
Rakennuksen ala (m ²)	Vuoden 1972 Kokonaisala ei tiedossa. 2888 ⁴
Kerrosala	2750 ¹ , 2870 ⁴
Tilavuus (m ³)	19500 ² , 22200 ⁴
Kerrokset	3 ⁴
Sijainti ja suojelustatus	Rakennus sijaitsee Kouvolan Pikku-Palomäen kaupunginosassa, Palokan-kaanpuisto asemakaava-alueella. Rakennuksella ei ole suojelumerkintää.
Kohteen osoite	ent. Mansikka-ahontie 1, 45200 Kouvola ¹ nyk. Huovinhongantie 1, 45200 Kouvola
PRT	1030312634
Rakennuttaja	Kouvolan kaupunki
Arkkitehti	Olavi Soukka / Kouvolan kaupungin rakennustoimisto / arkkitehtiosasto
Rakennesuunnittelija	Insinööritoimisto Ilkka Hytönen ja Kni
LVI-suunnittelija	Insinööritoimisto Ilkka Kailio
Sähkösuunnittelija	Insinööritoimisto Veikko Koskenranta

Selvityksen laatija

Insinööri Studio Oy	Lumi Alastalo (ARK yo)
	Päivi Kasurinen, RA (amk)
	Miia-Riikka Kiukas-Lehto, RA (amk)

¹ Rakennuslupa-asiakirjat
² Rakennustyöselitys
³ Kaupungin arkisto
⁴ Lähde Rakennus- ja huoneistorekisteri 1.8.2024

Alue ja kaavoitus

Ajantasa asemakaava

Urheiluhallin tontti on ajantasa asemakaavassa opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueetta (YO), joka toiminnallisesti yhdistyy Palokankaan puistoalueeseen sekä urheilu- ja virkistyspalvelualueeseen.¹

Mansikka-ahon urheiluhallin tontti on Kouvolan kaupungin omistama.¹

Sijainti

Kiinteistö (rakennus) sijaitsee Kouvolan kaupungin osassa Pikku-Palomäki.¹

Salpausselät ja Kymijoen vesistö sekä kulkureittinä että alueiden luonnollisena rajaajana on vaikuttanut sekä alueiden kehityskulkuun että seudun hallinnollisiin suhteisiin.

Suojelutilanne

Rakennuskohdetta tai aluetta ei ole suojeltu selvityksen tekohetkellä voimassa olevassa asemakaavassa.

Vasemmalla:
Pikku-Palomäen asuinalue.
Urheiluhallin alue on kuvanoton
aikana vielä rakentamaton.
Kuvausvuodesta ei tietoa⁶

Yllä:
Pikku-Palomäen asuinalueen
kaavastrukturi²

Alueen asemakaavat

Ensimmäinen alueen asemakaava on vahvistettu 6.6.1962. Kaavassa Urheiluhallin tontti on osoitettu istutettavaksi puistoalueeksi (PI) sekä pysäköimisalueeksi (LP) ja opetustoimintaa palveleva rakennusten korttelialue (YO).

Toinen alueen vahvistettu asemakaava on vahvistettu 23.7.1970. Kaavassa Urheiluhallin tontti on muutettu kokonaan opetustoimintaa palvelevaksi rakennusten korttelialueeksi (YO).

Nyt ajantasa-asemakaava on vahvistettu 19.8.1983. Asemakaavassa alue on osoitettu yhä opetustoimintaa palvelevaksi rakennusten korttelialueeksi (YO).

Alueen aiemmat asemakaavat sekä ajantasa asemakaavat ovat selvityksen liitteinä 2-4.

Alla:

Rajattuja otteita asemakaavoista.

Alhaalla vasemmalla Asemakaava 6.6.1960³, alhaalla keskellä Asemakaava 23.7.1970⁴, alhaalla oikealla, Asemakaava 19.8.1983⁵.

1 Kouvolan karttapalvelu.fi
2 Wasastjerna R. (2011, 280)
3 Asemakaava ja asemakaavan muutos 6.6.1962
4 Asemakaavamuutos 23.7.1970
5 Ajantasa asemakaava 19.8.1983
6 Kaupungin arkisto

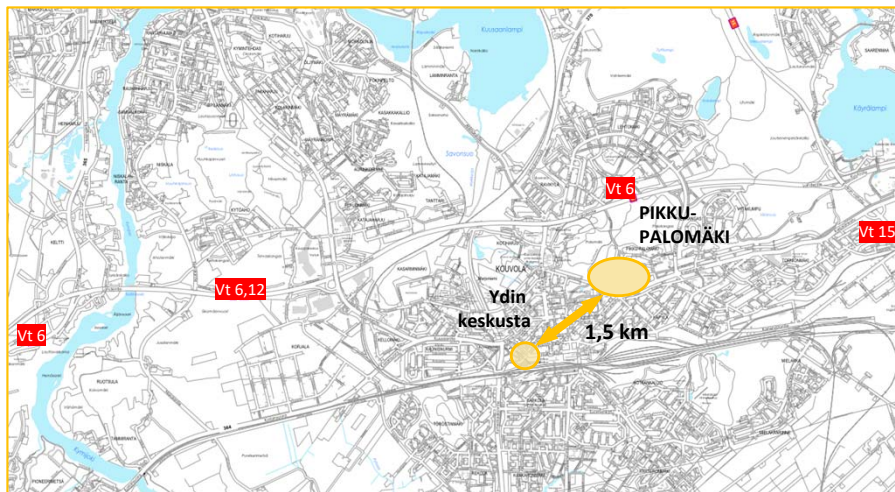
Pikku-Palomäki²

Kouvolan ensimmäinen aluerakentamiskohde

Pikku-Palomäen rakentuminen on osa Kouvolan kasvukeskuksen kun jälleenrakennuskauden jälkeen muuttoliike suuntautui maalta kasvukeskuksiin ja työt vaihtuivat maataloudesta teollisuuden, hallinnon ja palvelun työtehtäviin.

Kouvolan kasvu on tuolloin ollut samaa luokkaa kuin Helsingissä. Kasvua on vauhdittanut Kouvolan muutos kauppalasta kaupungiksi vuonna 1960 sekä toimiminen sijaintinsa ja liikenneverkostonsa mahdollistamana ympäröivien teollisuus- ja maatalousyhteisöjen hallinto-, palvelu- ja logistiikkakeskuksena. Kouvola Kymen läänin hallintokeskuksena väestömäärä on kasvanut 1990-luvulle asti.

Pikku-Palomäen asemakaavan on suunnitellut kaupunginarkkitehti Reino Hämäläinen 1962. Itäosa on tasainen, mutta muutoin alueella on suuret korkeuserot jyrkkine rinteineen ja harjantein. Asemakaava perustuu luonnonmuotoja seuraavaan ja korostavaan ajatteluun.

Yllä: Pikku-Palomäen sijainti Kouvola¹

Pikku-Palomäki on Kouvolan ensimmäinen aluerakentamiskohde, ja jonka sanotaan myös olevan viimeinen metsälähiö, jossa rakennusten sijoittelu avoimesti tukeutui maiseman piirteisiin. Alueen rakentaminen on aloitettu 1963, ja rakentamisaika asuinalueella kesti kolme vuotta.

Asuinalueen kaakkoiskulmaan on vuonna 1973 valmistunut Mansikka-ahon Koulu ja urheiluhalli sekä 1977 Keskuskeittiö. Koulu on purettu 2014 kun uusi koulu valmistunut samaisena vuonna.

Pikku-Palomäki sijaitsee Kouvolan ydinkeskustasta noin puolentoista kilometrin päässä.

ku-Palomäki lounaasta. Kuva: Suomen Ilmakuva Oy, Kouvolan kaupunki, maankäytön suunnittelu.

Yllä: Ilmakuva Pikku-Palomäki lounaasta (vuosiluvusta ei ole tietoa).³

¹ Kouvolan karttapalvelu

² Wasastjerna R. (2011, 273,280, 284).

³ RHY_Pikku-Palomäki-Kouvola-ensimmäinen-lähiö_Wasastjerna.pdf

Lähes muuttumattomana säilynyt asuinalue

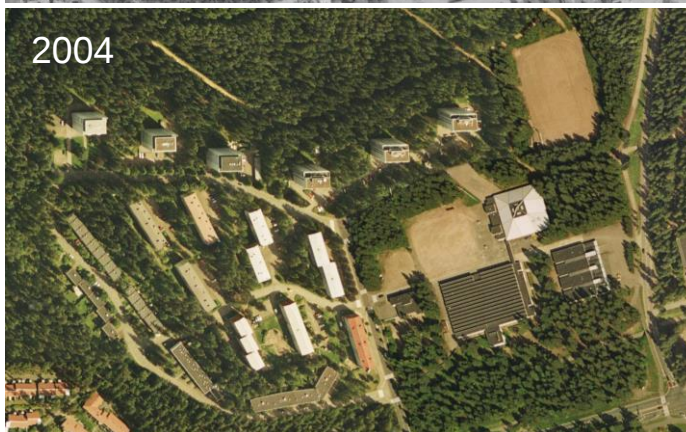
Pikku-Palomäen asuinalue rakentui kolmessa vuodessa. Alue on yhä lähes alkuperäisessä muodossaan. Alerakenteen säilyvyyden voi hyvin havaita vertailemalla viereisiä ilmakuvia.

Vuonna 1968 otetussa ilmakuvassa ovat alueen asuinrakennukset jo rakennettu ja tulevan urheiluhallin tontilla on näkyvissä jonkinlainen hiekkakenttä.

Vuonna 2004 on asuinalue säilynyt muuttumattomana 36 vuotta edelliseen kuvaan verrattuna. urheiluhallin takana näkyy suuri hiekkakenttä. Urheiluhalli ja koulu sekä Keskuskeittiö ovat kuvassa.

Vuoden 2022 ilmakuvasta voi havaita, että asuinalue on yhä säilynyt seuraavat 18 vuotta muuttumattomana. Sen sijaan urheiluhallin alueella on vanha koulu on purettu ja tilalle rakennettu pelikenttiä. Uusi koulu on valmistunut urheiluhallin vieren jo 10 vuotta aiemmin. Koulun muotokieli on hauskaasti urheiluhallia mukaileva avonaisella sisäpihallaan.

Oikealla:
Pikku-Palomäki katsottuna ilmasta käsin eri vuosikymmeninä.¹
Kuvälähteet: Historialliset ilmakuvat,
<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

¹ <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Mansikka-ahon urheiluhallin uudisrakennusvaihe

Rakennushanketiedot ¹

Urheiluhallin rakennuslupa on myönnetty 2.11.1972 21.9.1972 päivätyille pääpiirustuksille.

Urakkasopimukset on allekirjoitettu Kouvolan kaupungin ja eri alojen urakoitsijoiden toimesta 6.11.1972. Rakennus on valmistunut vuonna 1973. Hankkeen urakka-asiakirjat ovat allekirjoittaneet seuraavat urakoitsijat:

- Rakennusurakka: Rakennusliike W.P. Henttonen, Kouvola
- Ilmanvaihtourakka: TAV -Ilmastointi
- SÄ –urakka: Keskusosuusliike Hankkija, Kouvolan Sähköosasto
- Putkiurakka: Vesijohtoliike Onninen

Urakan kohteena oli uudisrakennus, urheiluhalli. Urheiluhalli käsitti koulun sekä urheiluhallin tarpeellisine apu- ja teknillisine tiloineen sekä alueella olevat tiet ja urheilupaikat pihatoineen.²

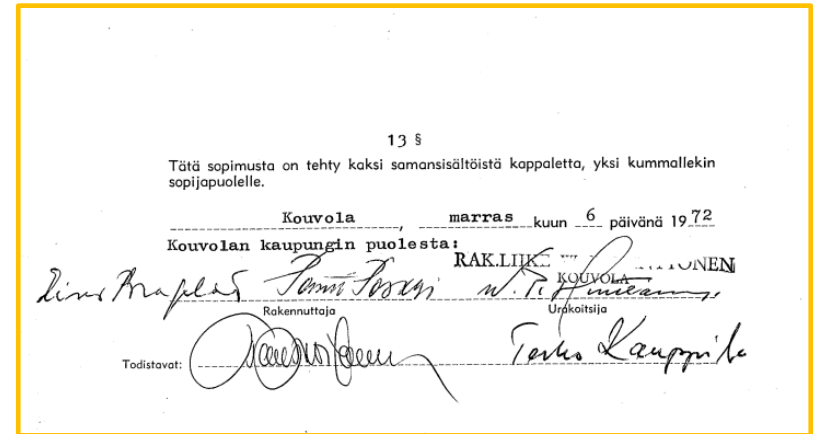
Harjannostajaisia on vietetty 30.3.1973 ja rakennus on vihitty käyttöön 2.9.1973.³

Paikalla tehdyn rakennuksen pääasiallisena julkisivumateriaalina on profiilipelti.

Rakennus on liitetty yleiseen vesijohtoverkostoon, viemäriin ja sähköverkkoon.

Pääasiallinen lämmitystapa on ilmakekuslämmitys ja lämmönlähteenä kaukolämpö. Rakennus on varustettu koneellisella ilmastoinnilla.

Rakennuksen omistaa Kouvolan kaupunki.

Yllä:
Pääurakan urakkasopimuksen allekirjoitus 6.11.1972 ¹

¹ Kaupungin arkisto
² Rakennus selvitys, Kaupungin arkisto
³ [Mansikka-ahon urheiluhalli – Wikipedia](#)

Aikakauden henki ja arkkitehtuuri¹

Mansikka-ahon urheiluhallin arkkitehtuuri kuvastaa hyvin 1960 –luvun henkeä. 1960 –luvulla kyseenalaistettiin ja haettiin vaikutteita vaihtoehtoisista kulttuureista, yhteiskuntajärjestelmissä, elämäntavoista ja arvoista. Teollisuuden tuomien uusien rakennusmateriaalien ja rakennustapojen ja arvomaailman yhdistyminen mahdollisti uudenlaista rakennussuunnittelua kun rakenneteknisesti oli mahdollista rakentaa pidemmillä jänneväleillä teräsrakentein ja puurakenteinkin 1970-luvulla.

Rohkea, uuden ja tunnistettavan perinneaikakauden rakennukset korostavat tila- ja teknisissä ratkaisuissa rohkeasti jopa alleviivaten uusien rakennusteollisuuden tuotteiden funktionaalisuuden korostamista ja esille nostamista osana arkkitehtuuria.

Käytännönläheisyys sekä toiminnallisuuden yksinkertaistaminen suunnittelun arvoissa saivat väistyä. Ideoita ja suunnittelun sisältöä etsittiin poikkitieteellisesti eri tieteenaloilta kokeillen ja hakien elämyksiä.

Tilojen toiminnallisuus ja rationaalisuus ohjasivat aikakauden rakennusten pohjaratkaisuja. Uudet rakentamistekniikat mahdollistivat kasvattamaan rakennusten ja tilojen mittakaavaa ja laajentaa tiloja avarimmiksi ns. pilarivapaiksi sekä korkeammiksi uudenlaisten sirojen teräsrakenteiden käyttöönoton myötä.

Energiakriisiin (1973) asti aikakautta kuvastaa vahva usko tieteeseen, tekniikkaan sekä talouteen. Kaiken koettiin olevan mahdollista. "High Teck" – käsite syntyi, jossa suunnittelun ratkaisut perustuivat ja hyödynsivät uusimmat teknologiset ratkaisut. Ideat lähestyivät toteutuksen äärireunoja, tulevaa. Mitä ennen asetettiin rakennuksissa ja tiloissa taustalle nyt niitä otettiin esille jopa korostaen. Mm. IV-kanavien tuominen osaksi tilaa ja tilapintoja tai kantavien teräsrakenteiden tuonti vaipan ulkopuolelle lähestyivät aikakaudellaan aiemman rakentamisaikakauden kauneusihanteiden ääripäätä.

Rakennusmateriaalina perinteinen puu väistyi plastisen betonin, lasin, teräksen sijaan. Tilat avartuivat ja suuret lasipinnat toivat rakennukselle läpinäkyvyyttä. Teollisten tuoteosien modulaarisuus ohjasi rakentamista järjestelmäajatteluun ja järjestelmäarkkitehtuurin syntyyn.

Arkkitehti Olavi Soukka²

Olavi Soukka valmistui vuonna 1968 arkkitehdiksi Oulun Yliopiston arkkitehtiosastolta, jossa hän on toiminut arkkitehtuurin ja rakennustaiteen historian assistenttina, yhdyskuntasuunnittelun jatkokurssin suunnittelijana ja vetäjänä sekä tuntiopettajana.

Professori Esko Järventauksen toimiston palveluksessa hän osallistui mm. Olavinlinnan ja Laitilan keskiaikaisen kirkon restaurointien suunnitteluun.

Kouvolan kaupungin apulaiskaupunginarkkitehtina vuosina 1970-73 hän suunnitteli Mansikka-ahon koulun ja urheiluhallin, laati talouskoulun luonnokset ja suunnitteli useita korjauskohteita.

Kotkan kaupungin asemakaava-arkkitehtina hän suunnitteli mm. Hovinsaaren asemakaavat ja useita asemakaavoja Kotkan keskustaan.

Kotkan kaupungin yleiskaava-arkkitehtina Olavi Soukka laati Hovinsaaren osayleiskaavaluonnoksen ja Kotkan maalaistryöiden kyläsuunnitelmat.

Kotkan, Karhulan ja Kymin kuntaliitoksen jälkeen hän laati koko Kotkan yleiskaavan, Kotkan saariston osayleiskaavan, Mussalon osayleiskaavan, Haapasaaren osayleiskaavan sekä Kotkansaaren osayleiskaavan.

¹ Wasastjerna R. (2011, 276-279).

² Wasastjerna R. (2011, 426).

Olavi Soukan suunnittelukohteet Kouvolan Pikku-Palomäessä

Mansikka-ahon koulu ja urheiluhalli

Arkkitehti **Olavi Soukka**¹ suunnitteli samanaikaisesti yhdeksi kokonaisuudeksi Mansikka-ahon koulun ja urheiluhallin työskennellessään Kouvolan kaupungin apulaiskaupunginarkkitehtina.

Mansikka-ahon urheiluhalli ja koulu (purettu) yhtenä kokonaisuutena edustavat yhdessä valmistuskeittiörakennuksen kanssa innovatiivista suunnittelun aikakautta. Rakennusten tilasuunnittelussa on sovellettu ns. järjestelmäajattelua ja luotu myös rakentamisajankohdan kaupunkikuvaan aivan uudenlaista rakennuskantaa.

Kolmen kokonaisuus yleisten rakennusten tontilla

Arkkitehti **Eeva Keppo**³ on suunnitellut toimiessaan Kouvolan kaupungin rakennussuunnittelupäällikkönä alueelle yhä toiminnassa olevan Keskuskeittiön.

urheiluhallin sekä vanhan koulun kanssa niin toiminallisesti kuin arkkitehtonisesti ja samaa aikakautta edustaa Keskuskeittiö²

Rakennuksen, entisen Mansikka-ahon koulun puoleisessa, julkisivussa on käytetty samoja materiaaleja, värejä sekä muotokieltä kuin aiemmin rakennetussa koulussa. Rakennukset ovat erilaisia ja toisiaan täydentäen muodostivat sommitelmallisen ja eheän kokonaisuuden. Keskuskeittiö on valmistunut 1976. Keskuskeittiön ruokalaitila oli vanhan ja nyt myös uuden koulun käytössä.

Rakennuksen runko on terästä ja pohjaratkaisu ajanhengen mukaisesti selkeä ja käytettyä rakennustekniikkaa ja talotekniikka asennuksineen rohkeasti esille tuova.

Vasemmalla:
Mansikka-ahon
koulun
kattovalorisivistöä.⁵

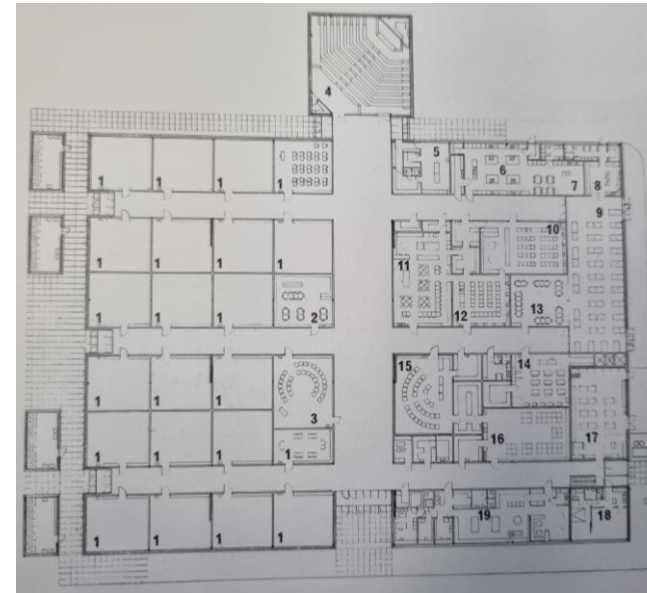
Käytetyt materiaalit ja värit ovat tyypillistä 1970 –luvun maailmaa, perusvärejä, peittopintaa, metallia, puuta sekä nauhaikkunoita ja lasiseiniä.

Järjestelmäarkkitehtuuria^{1,4}

Alkuaan pihapiirin kaikki kolme rakennusta edustivat innovatiivisen aikakauden ns. järjestelmäarkkitehtuuria. Purettu Mansikka-ahon koulun pohjapiirustus kertoo hyvin järjestelmäarkkitehtuurin periaatteen.

Rakennus itsessään oli halli, joka perustui moduuliverkkoon sijoitettuihin teräspilareiden kannattamiin ulkopuolisiin teräsristikoihin. Uutta oli myös tiheä kattoikkunaverkosto. Ikkunat sijaitsivat katolla tiheästi asennettujen viistojen kolmiomaisten kattoelementtien suoralla osuudella tuoden luonnonvaloa sisätiloihin.

Kattomuotonsa vuoksi rakennus kärsi kattovuodoista ja se purettiin vuonna 2014 uuden koulun valmistuttua. Koulu valmistui 1972

Vasemmalla:
Liikuntahalliin kytkeytyä ja
samaisena vuonna 1971
rakennetun koulurakennuksen
opetustilojen
järjestelmäarkkitehtuuria.
Rakennus oli halli, joka perustui
moduuliverkkoon sijoitettuihin
teräspilareiden kannattamiin
ulkopuolisiin teräsristikoihin.⁴
Uutta oli myös että tilojen
ikkunat sijaitsivat katolla,
viistojen kolmiomaisten
kattoelementtien suoralla
osuudella tuoden luonnonvaloa
sisätiloihin.²
Kattomuotonsa vuoksi rakennus
kärsi kattovuodoista ja se
purettiin vuonna 2014 uuden
koulun valmistuttua. Koulu
valmistui 1972.
Vanhan koulun pohja, Olavi
Soukka, 1971⁵

1 Wasastjerna R. (2011, 426).

2 Mansikka-ahon koulu – Wikipedia

3 Wasastjerna R. (2011, 423)

4 RHY_Pikku-Palomäki-Kouvola-ensimmäinen-lähiö_Wasastjerna.pdf

5 Wasastjerna R. (2011, sivu 344

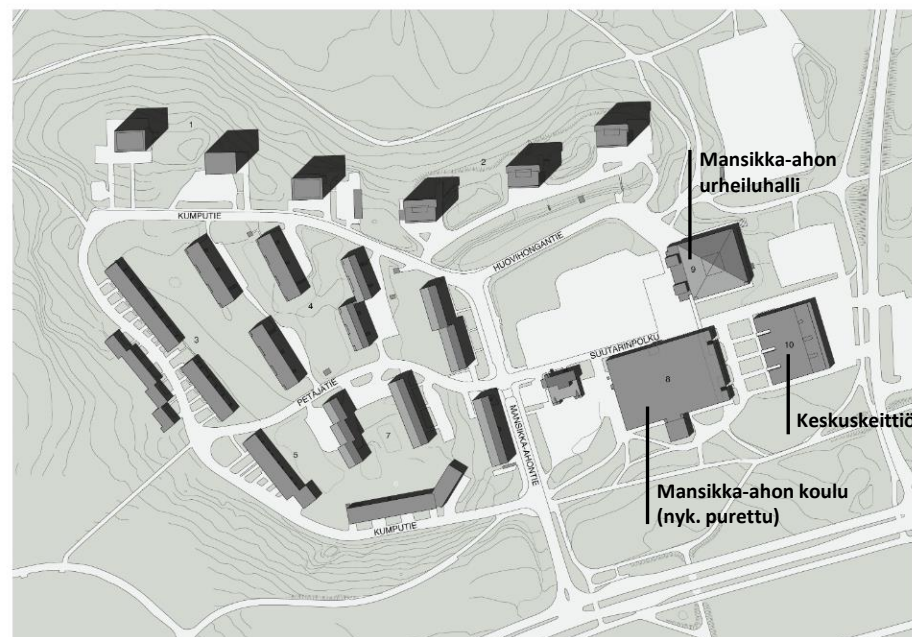
6 Wasastjerna R. (2011, sivu 345).

Urheiluhallin alkuperäinen arkkitehtuuri

Osa kokonaisuutta¹

Mansikka-ahon urheiluhalli ja koulu (Olavi Soukka 1971) yhdessä Keskuskeittiön (Eeva Keppo 1976) kanssa on kokonaisuus, joka on kuulunut Kymenlaakson kulttuuriympäristöjen toimenpideohjelman arvokkaiksi luokitelluiksi uudemman arkkitehtuurin kohteisiin. Kokonaisuudesta koulu on purettu vuonna 2014. Kohteet olivat Kouvolan kaupungin rakennuttamia.

” Olavi Soukan koulusta ja urheiluhallista sekä Eeva Kepon Keskuskeittiöstä syntyi kolmen innovatiivisen rakennuksen dynaaminen kompositio.”³

Yllä: Pikku-Palomäen rakennusmassoittelua. ²

Vasemmalla:

Mansikka-ahon urheiluhallin ympäristö vuodelta 1985-1986. Kuvan etualalla näkyy Keskuskeittiö ja tämän takana alkuperäinen Mansikka-ahon koulu valokattorivistöineen. Kuvasta on hyvin havaittavissa kuinka urheiluhalli tulee esille alueen hallitsevana rakennuksena.

Kuvalähde Poikilo –museot. Kuvaaja Raimo Sävilä

Sijainti ja massoittelu

Urheiluhalli sijaitsee yleisten rakennusten tontilla Pikku-Palomäen asuinalueen itäpuolella ns. ylätasangolla, jossa on alueen tasaisin maasto.¹ Alue on ollut alkuaan mäntyvaltaista metsää. Alue sijaitsee Kouvolan ydinkeskustasta noin puolentoista kilometrin päässä.

¹ Wasastjerna R. (2011, 284)

² Wasastjerna R. (2011, 285)

³ Wasastjerna R. (2011, 287)

Rakennuksen pääsisäänkäynti on avoimen hiekkakentän suuntaan. Sisäänkäynti avautuu lounaaseen. Pääsisäänkäynnin puoleisella julkisivulla on rakennuksen matala, ihmisen mittakaavainen, osa ja takaosassa korkea vinokattoinen hallitila. Pääosa rakennuksesta on vahvasti ylös nousevan korkean ja symmetrisen aumakaton alla, joka usein mainitaan pyramidina.

Mansikka-ahon urheiluhallin massoittelussa tunnistettavana piirteenä on selkeä ja vahva perusmuotomassojen sommittelu. Ulkomuotoa hallitsee pyramidi jyrkkine kattolappeineen. Korkea ja matalaosa ovat samassa linjassa toisiaan jatkaen.

Kaupunkikuvassa rakennuksesta korostuu vesikatto, ja sitä ei voi olla havaitsematta alueella liikuttaessa. Nykyään hyvin lähelle rakennettu uusi koulu vaimentaa urheiluhallin esilletuloa suurella mittakaavallaan ja tummalla olemuksellaan.

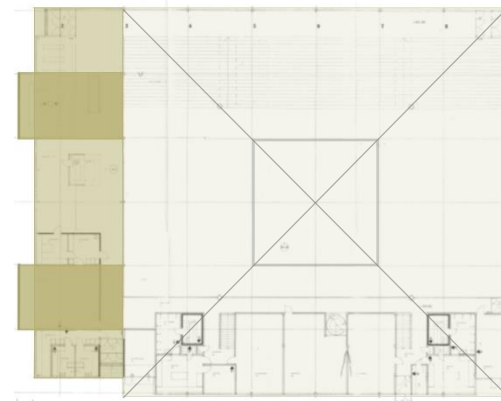
3 Wasastjerna R. (2011, 287)

4 Rakennusselitys, Kaupungin arkisto

5 RHY_Pikku-Palomäki-Kouvola-ensimmäinen-lähiö_Wasastjerna.pdf

Rakennuksen pohjamuoto koostuu vierekkäin olevista suorakaiteen ja neliön muotoisista osista. (ks. viereinen kaavio).

Ulkoa päin rakennus muistuttaa pyramidia, jonka lakikappale on poistettu. Avoimen Pyramidin kärjen hahmo hahmottuu kattokannakkeiden jatkeena kohti lakipistettä. Maanpinnasta rakennuksen huippu kohoaa noin 16 metrin korkeuteen.

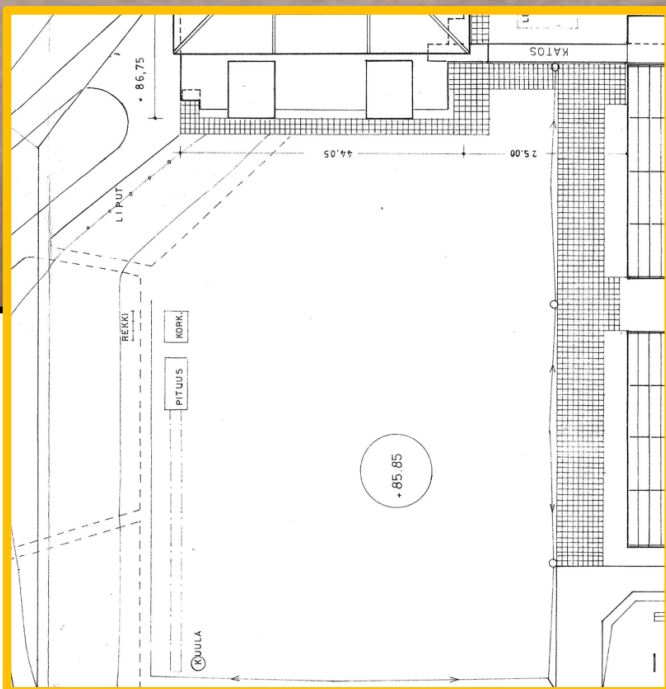
Rakennuksen pohjamuoto koostuu vierekkäin olevista suorakaiteen ja neliön muotoisista osista. Rakennuksen massoittelua tarkasteltaessa sen matalassa osassa on ikään kuin yksi pitkä suorakaiteen muotoinen laatikko sekä kaksi lähes kuution muotoista laatikkoa. Kuutiolaatikat ovat ikään kuin sulautuneet osin isoon laatikkoon. Kuutiomaiset osat ovat ulokkeellisia ja kannatettu matalan osan rungosta kannakkein. 'Kuutiot' tulevat päämassasta ulos, ikään kuin avattuina laatikoina rakennusten etualalle. Rakennuksen matalalla osalla ovat sisäänkäynnin eteistilat, naulakotila sekä toimisto-, opetus- ja pukutiloja. "Ulkonevat sivutilat rytmittävät julkisivua".⁵

Urheiluhallin pelikenttä on kellarikerroksessa, ympäröivän maanpinnan alla. Katsomo nousee luontevasti sisään tulokerroksen tasoon.

Urheiluhallin olennaisena osana kokonaisuuteen kuuluivat ulkoliikuntapaikat sekä niiden varusteet. Alueelle rakennettiin ulkoliikuntapaikkoja, kuten lentopallokenttä, pituus- ja korkeushyppävauhdinottopaikat alastulopaikkoineen sekä kuulantöytäpaikka. Lisäksi alueelle on tehty alkuaan kiipeilytelin (2kpl), ulkorekkeitä (2 kp) sekä lipputangot (5 kpl), ks. seuraava sivu.⁴

Vasemmalla:

Mansikka-ahon urheiluhallin massoittelu ja eri perusmuodot tulevat kuvassa hyvin esille. Mansikka-ahon urheiluhalli ja katoksella kytketty, nyt jo purettu Mansikka-ahon ns. vanhakoulu. Kuvasta päätellen halli on aiemmin tullut vahvimmin esille ympäristöstään. Kuva on ajoitettu 1976-1986. Kuvassa näkyy hyvin koulun tiheä valokattorivistö. Kuvasta on hyvin havaittavissa kuinka urheiluhalli tulee esille alueen hallitsevana rakennuksena kuten Teholassa sijaitseva viljasiilo. Tautalla näkyy (korkea valkoinen rakennus). Kuvalähde Poikilo –museot. Kuvaaja Raimo Sävilä

Yllä:
Näkymä Suutarinpolulta vuonna 2009. ¹
Valokuvasta näkyy hyvin rakentamisaajan
mukaisten perusvärien, sininen ja keltainen,
käyttö sekä vahva rakentamistekniikkaan
perustuva ja mahdollistava muotokieli ja
mittakaava. Vasemmalla kuvassa on
urheiluhalli ja oikealla jo purettu
koulurakennus. Rakennukset on kytketty
toisiinsa katoksella. Keskuskeittiö jää
koulurakennuksen taakse, eikä näy
kuvassa.

Vasemmalla:
Asemapiirroksessa näkyvät eri
urheilusuorituspaikat urheilutalon pih-
alueella sekä viiden
Lipputangon rivistö johtaan juhlavasti
pääsisäänkäynnille. ²

Ulkoarkkitehtuuri

Urheiluhallin teräsbetoninen sokkeli betonipintaisena ja värisenä. Ikkunat ja ovet
tumman siniset ja teräsprofiilirakenteisia. Seinien pintamateriaalina on maalattu
vaneri, joka on alkuaan ollut keltainen, ja vesikattona profiloitu teräspelti
nauhaikkunoihin Pyramidin huipun liimapuukannakkeet on pellitetty teräspellillä.

1 Google.com
2 Kaupungin arkisto

Vasemmalla:
Julkisivujen seinäpinnat
ovat olleet alkuaan
keltaiseksi maalattua
ulkovanerilevyä. Ikkunat
sinistä
teräsprofiilirakenteisia.
Matalan osan räystäät
ovat olleet olemattomat ja veden
ohjaus sisäpuolisella
sadevesijärjestelmällä
toteutettuna. Matalan osan
'kontti' on kannatettu
ulokkeena päärakennuksen
rungosta. ²

Rakenteet

Kantava runko ¹

Perustukset, kellarin runko ja alapohjat lattiaineen on tehty maanvaraisesti teräsbetonista, kuten holvit, palkit ja pilaritkin sekä ulko- ja kellarikerroksen **portaat**. Näkyvät pinnat (mm. sokkeli) on tehty puhtasvaluna (vanerilevymuotit). Porras- ja tasopinnat ovat puuhierretty. Salin pääpilarit ovat yhtenäisiksi pinnoiksi liimatuilla mäntylautoilla verhoiltuja teräspilareita, samoin on tehty salin päätypilarit.

Rakennuksen alla oleva kellarikerros on rakennettu vain osittain.

Liikuntasalin lattia on tehty joustavin ja kelluvan lattian pintarakentein. Salin, kuntosalien, kellarikerroksen varastojen ja käytävien teräshierretyt lattialaatan betonipinnat päällystettiin alkuaan rakennusselityksen mukaan himmeällä ja liukastumista estävällä PVC –matolla "FINNPLANO SPRT 2mm". WC- ja pukutiloissa on alkuaan, ja yhä, sintratut lattialaatat (10cmx10cm).

Yläpohjan ja vesikaton runkona on liimapuupilarit, mutta osittain teräksiset ja puulla verhoituja teräspilareita. Kantava liimapuupalkisto liittyy metallilevy- ja pulttiliitoksiin pilareihin sekä toisiin palkkeihin.

Sisääntulokerroksen (2krs) **holvin** kannatus on tehty teräsbetonipilarein ja -palkein. Pintalaatta on teräshierrettyä teräsbetonia. Matalan osan kattorakenteiden kannatus ikkunaseinillä ja huoneissa on tehty myös teräspilarein. "Matalan ja korkean osan puupalkistojen yhteinen kannatus liimapuupilarein, jotka osittain jatkuvat salin lattiaan, puulla verhoituna teräspilarein".

Sisääntulokerrokseen johtava kierreporras on elementtirakenteinen metalliporras "Högfors".

Ulkokäytävän katoksen runkona on RHS –teräsputkipilarit ja L-teräs.

Ulkoseinät ¹

Rakennuksessa on puurunkoiset mineraalivillaeristeiset ulkoseinät. Ulko- ja sisäpintana on ulkovaneri (12mm). Ulkopinnassa 5 cm:in ja sisäpinnassa 5 mm:in pusku-urasaumat. Saumojen taustalla 1,5mm:n alumiinipeltisuikaleet. Autohallissa sisäpuolisena on levytyksenä Luja-levytys.

Rakennuksen rungon liimapuupilarit ja -palkit muodostavat rakennuksen kantavan rungon. Rakennus on paikalla tehty.

Pääasiallisena julkisivumateriaalina on profiilipelti, muutoin vaneri- ja lasipinnat.

¹ Rakennusselitys, Kaupungin arkisto

² Kaupungin arkisto

Yläpohja ja vesikatto¹

"Yläpohja ja vesikatto tehdään yhtenä liimapuupalkkeihin liittyvinä rakennekokonaisuuksina, mitkä sisältyvät sisäkattoverhoukset, eritykset, tuuletetun ilmatilan ja katteen alusrakenteineen."

Matalanosan sisäkaton verhouksena höylätty lauta 0,5cm:n raoilla, päällä jäykkä mineraalivilla. Matalan osan tasakaton katteena 4-kertainen bitumikermikate. Tasakatolla on alkuaan ollut sisäpuolinen vedenpoisto viemärein, joka on muutettu ulkopuoliseksi sadevesijärjestelmäksi³.

Halliosan vesikaton kannatus tehty liimapuupalkein, ja sisäverhouksena sahapintainen lauta. Katteena bitumimatto bitumi- ja naulakiinnityksellä, ja kate pinnoitettu profiloitulla muovipinnoitetulla pellityksellä "Plagan TR 45 A". Räystäät varustettuna *lumenpysäyttäjillä* "SBA". Halliosan lappeiden kulmapalkit on verhoiltu tuulettuvasti kuumasinkityllä pellillä.

Väliseinät¹

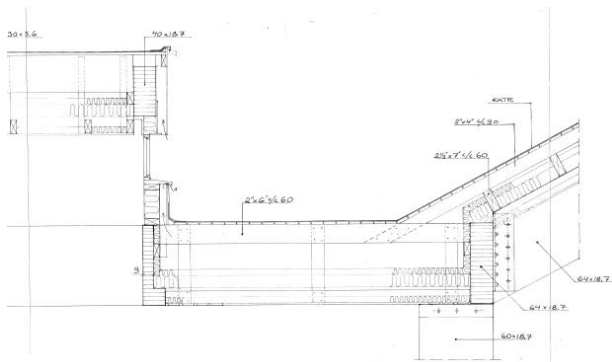
Kosteidentilojen **väliseinät** on muurattu kalkkiahiekkatilitä juoksulimityksellä. Verhomuuraukset ovat puhtaaksi muurattuja, ½ -kiven limityksellä. Kuivien tilojen väliseinät on tehty puurunkoisina molemmiin puolin levytettynä ulkovanerilla. Opetusluokan väliseinät on tehty äänieristettyinä ns. tuplarakenteena. Löylyhuoneen muuratut seinät on pinnoitettu vaaka-puolipontti -kuusipanelilla.

Teräslasiseinien lasituksena on 2K -lasitus teräsputkirunkoon, "Polaspane"-eristyslasein "Forster" -kiinnityksellä.

Porrastilan lasiseinän runko on tehty profiiliteräsputkesta teräslankalistoin ja lasituksena on 5mm himmeä kuviolasi.

Vasen kuva:
Rakennepiirustus
Matalan ja
saliosan alkuperäinen
vesikattorakenteiden
liittymäkohta. Joka on
korjattu 2017 korjaustöiden
yhteydessä tuulettuvaksi
rakenteeksi.
Vesikattoleikkaus
piirustusnro.25 (kuvarajaus)
2

Oikea kuva:
Rakennepiirustus
Saliosan alkuperäinen
vesikattoleikkaus A-A
piirustusnro.8 (kuvarajaus)²

Sisäkattopinta¹

Puhdasvalubetoni- ja vaneripinnat ovat maalattuja. Halliosan kattopinta on laudoitettu sahapintaisiin laudoihin 1-2cm:n raoin. Lautakattoverhousten taustalla jäykkä mineraalivillalevytys.

Seinäpinnat¹

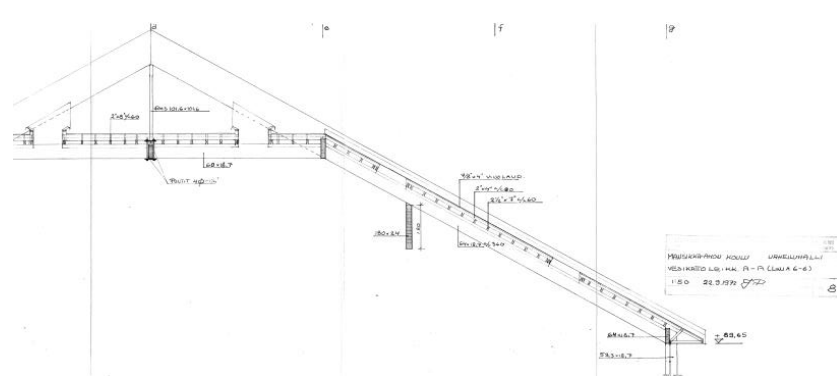
Kalkkiahiekkatiliiseinät ja osin betoniseinät on laatoitettu (150x150), ja pienet pinnat pienemmillä laatoilla (100x100) (Pukkila E-laatat). Yleisön wc-tilat on laatoitettu kauttaaltaan, muutoin vain pesualtaiden taustat. Saunassa jalkalistoina on sintrattu laatta. Vaneripinnat on maalattu. Opettajien pukuhuonetilojen seinät on pinnoitettu alkuaan muovipinnoitetut "Balmur". Kaiteiden runkona on profiiliteräsputki, ja kaidelevyt on tehty maalatusta vanerista. Käsijohteina on ollut muovikäsijohde.

Lattiapinnat¹

Saunan lattia on laatoitettu sintratulla laattalla. Betonilattiat on viimeistelty teräshiertäen. Sali, kuntosalit, 1.krs:en ja kellarin varastot sekä käytävien lattiat on pinnoitettu muovimatolla, "FINNPLANO SPORT" (2 mm). Pienten Wc-tilojen, opettajien puku- ja suihkutilojen lattiapinnat on pinnoitettu "FINNLON-SUPER" muovimatolla. Aulan ja käytävän lattiat on pinnoitettu vinyylasbestilaatoilla "FINNFLEX" (2,5mm).

Portaat¹

Ulkoporaat on pinnoitettu hakattuja graniittilaattoja ja sisäportaiden pinnat on päällystetty vinyylasbestilaatoilla, "FINNFLEX".

1 Rakennusselitys, Kaupungin arkisto
2 Kaupungin arkisto
3 Arkkitehtitoimisto Planssi Oy:n arkisto

Kalusteet ja varusteet¹

Tilojen kalusteet ja varusteet ovat tehdasvalmisteisia standardikalusteita. WC-komerot on tehty jakoseinäelementeistä ovineen (G.-A Serlachius Oy Kolho).

Ovet ja ikkunat¹

Kaikki ulko-ovet ovat teräsprofiiliovia, ja osa ovirakenteista liittyy ikkunakarmi-rakenteisiin.

Väliovet, myös työntöovet, ovat kovalevy pintaisia laakaovia maalatuin mäntykarmein. Löyly- ja suihkuhuoneiden puuovet ovat pintaneloituja ja lahonestoaine- ja kuultokäsiteltyä mäntyä. Palo-ovet ovat peltipintaisia a 1-luokan palo-ovia.

Ikkunat ovat teräsprofiililasi-ikkunoita ja lasilistat terästä. Osa ikkunoista on avattavia. Ikkunalasitukset ovat 2-K "Polarpane" eristyslaselementit.

Yllä vasemmalla: Näkymä Suutarinpolulta vuonna 2009. Urheiluhalli alkuperäisessä asussaan. Valokuvasta näkyy rakentamisaajan mukaisten perusvärien, sininen ja keltainen, käyttö sekä vahva rakentamistekniikkaan perustuva ja mahdollistava muotokieli ja mittakaava. Vasemmalla kuvassa on urheiluhalli ja oikealla jo purettu koulurakennus. Rakennukset on kytketty toisiinsa Kuva-ajotus 1980-1985.²

Yllä oikealla: Urheiluhallin alkuperäinen nauhaikkuna ulkovaneriverhous, joka on maalattu valkoiseksi 2017 korjauksen yhteydessä. Inventointikuva syyskyy 2024.

Halliosan katon nauhaikkunat ovat olleet lasikuitumuovisia kaksinkertaisia kattoikkunoita. Rakennuksessa alkuaan olleet lappeiden kattoikkunat, on poistettu 1996 vuoden korjaustöissä.

Hallin lakiosan kattoikkunat ovat ns. kattolyhtyjä (yläkulma 60 astetta). Puolet ikkunoista on avattavia. Ikkunat ovat "Vitral" -laselementtejä. Lyhtyjen päädyt on pellitetty.

Kevyiden väliseinien yläikkunat ja porrastilan ikkunat ovat 2-lasisia. Kioskin myyntipuolen ikkunat ovat osin kiinteitä ja osin liukuikkunoina.

¹ Rakennusselitys, Kaupungin arkisto

² Kaupungin arkisto

Alkuperäiset sisätilat

Tultaessa sisälle pääsisäänkäynnin tuulikaappien kautta tullaan aulatilaan. Keskusosan hallitila avautuu aulasta, ja katsomo kuin kenttä on avoimessa yhteydessä aulatilaan, samoin kellarikerroksen käytävätilat.

Alkuaan aulatila on ollut avara ja läpi nähtävissä vastapuolen ikkunoista toiseen. Tilaan on tullut luonnonvaloa ulkoseinän yläosan nauhaikkunoista kuin korkeistakin ikkunoista.

Aulatilassa on entisten naulakkotilan kohdalle rakennettu väliseinän erotettu markkinointihuone sekä tarjoilua palveleva osa.

Aulasta on kulku portaita pitkin kellarikerroksen tiloihin, pelikentälle sekä ns. porraskatsomoon. Halli on kuljettavissa sisääntulokerroksessa ympäri. Kellarikerroksen keskiössä on pelikenttä, jonka laidalta katsomo nousee kolmelta sivulta sisääntulokerrokseen.

Alkuperäinen väritys on hyvin esillä oheisissa valokuvissa. Pysty- ja kalustepinnoissa on käytetty ajalle tyypillisesti perusväreistä sinistä ja keltaista. Materiaalina on maalattu vaneri, teräsputkiprofiiliset kaiteet, ikkunat, ikkunaseinät, ovet ja kalusterungot.

Tilojen pinnoissa tuntuu korostuvan ja toistuvan väri, muoto, pinta ja viivat. Käytettyjä perusvärejä täydentää ja korostaa musta, harmaa ja valkoinen väritys. Muotokieli on geometrinen, suoraa ja selkeää. Suuren avaran tila on kuin sommitelma em. osatekijöistä. Alkuperäistä kokonaisuutta ei voi kuin kuvitella ellei siellä ole tällöin käynyt, mutta vanhoista aikakauden valokuvista voi hyvin kuvitella tilakokemusta.

P
PÄÄ-
SISÄÄN-
KÄYNTI

Oikealla ylhäällä:
Vaatenaulakkotila ja
hyllytasokaluste rajaamassa
naulakkotilaa aulan yleisötilasta.
Katsottuna kaiteen vierestä kohti
pääsisäänkäyntiä¹

Oikealla alhaalla:
Vaatenaulakkotila ja
hyllytasokaluste rajaamassa
naulakkotilaa aulan yleisötilasta.
Näkymä kohti pelikenttää. Tautalla
näky myös hallin kaiteet ja
oikealla kahvion pöytätaoja.¹

1

2

¹ Kaupungin arkisto

Alkuperäiset sisätilat

Pääsisäänkäynti vastapäisessä nurkassa on kahvion ns. VIP – katsomo sekä Fani- tuotteiden vitriini pitkällä sivulla ulkoseinän vieressä.

Päädystä pääsee kierreportaita pitkin vuonna 1989 rakennettuihin tauko- ja sosiaalityötiloihin. Samoin IV –konehuoneeseen kuljetetaan em. tilojen kautta tai alkuperäistä metallikierreportaita pitkin

Ovet ovat pääasiassa lasipariovia. Apu- ja taustatilojen ovet ovat umpinaisia.

Rakennuksen luoteissivulla on suuri porraskatsomo. Katsomon ja penkkirivien muodot ovat muuttuneet sekä istuintilaa on lisätty salin molemmin puolin teleskooppikatsomoilla. Istuinpaikkoja on alkuaan ollut 2740.¹

Kaakon puoleisella sivulla, vinon sisäkaton alla, on varasto- sekä kuntosalitilat puku- ja pesu sekä saunatilat. Matalan osan eteläkulmauksessa, sisäänkäynnin vieressä, on vahtimestarin toimistotila sekä koulutustila ja autotalli. Lounaan puoleisella matalalla sivulla sijaitsee aula ja vaatesäilytystila sekä kahvion keittiö, myyntitiski kahviotiloihin.

Ns. Pääkerroksessa on myös ns. opetusluokkatila, puku- ja pesutiloja sekä kuntosalit pukeutumis- ja saunatiloihin.

1

Oikealla ylhäällä:
Vaatenaulakkotila ja
hyllytasokaluste rajaamassa
naulakkotilaa aulan yleisötilasta.
Katsottuna kaiteen vierestä kohti
pääsisäänkäyntiä¹

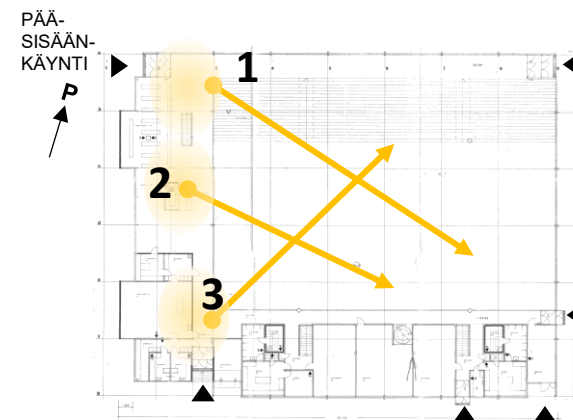
Oikealla alhaalla:
Vaatenaulakkotila ja
hyllytasokaluste rajaamassa
naulakkotilaa aulan yleisötilasta.
Näkymä kohti pelikenttää. Taustalla
näkyvät hallin kaiteet ja oikealla
kahvion pöytätaoja.²

2

3

1 Rakennusvalvonnan arkisto
2 Kaupungin arkisto

Alkuperäiset sisätilat

Kellarikerroksen kerrostasossa sijaitsevat pelikenttä/sali ja katsomot. Kattokannakkeet muodostavat tilaan oman rakenteellisen struktuurinsa, korostaen tilan korkeutta. Hallin korkeus pelikentän kohdalla on noin 14,7 metriä. Huonekorkeus kellarikerroksen tiloissa on noin 2,5 metriä ja sisääntulokerroksessa n.2,8 metriä.

Luonnonvaloa saliin on alkuaan tullut joka lappeella olleista lapeikkunoista, kattoikkunoista sekä seinillä sijaitsevista ikkunoista. Lapeikkunat sijaitsivat kahdessa rivissä. Vuorokauden- ja vuodenajan voi hyvin kuvitella kuinka se näkyi sisätilojen luonnonvalon määrässä.

Lapeikkunat on purettu ja luonnonvalon valaistus on ikään kuin korvattu korjaustoimenpiteenä lisäämällä loisteputkivalaisimia. Loisteputkivalaisimet on ryhmitelty lapeikkunamaisesti toistuviksi ryhmiksi.

Sisääntulokerroksen varasto- sekä kuntosali-, puku-, pesu ja saunatilojen alla on myös kahden joukkueen puku- ja peseytymistilat wc-tiloineen sekä käytävätilaa varastotiloihin.

Kahviotilojen alla, kellarikerroksessa, sijaitsevat yleisön Wc-tilat sekä siivouskomero.

Rakennuksessa on kaksi kierreportaikkoo ullakkokerrokseen, seitsemän suoravartista portaikkoo osana katsomoa sekä kolme suoravartista portaikkoo kellarikerrokseen.

Talotekniikkaa on ullakko- ja kellarikerroksessa. Vanhalla Mansikka-ahon koululla ja urheiluhallilla oli yhteinen lämmönjakokeskus. Lämmönjakohuone sekä sähköpääkeskus sijaitsevat kellarikerroksessa

1 Kaupungin arkisto

Käyttö

Halli on ollut entisen, alkuperäisen Mansikka-ahon koulun sekä nykyisen uuden Mansikka-ahon koulun liikuntatuntien käytössä. Halli toimii myös paikallisten urheiluseurojen kotihallina, jossa treenataan ja pelataan sarjapelejä.

Urheilu-, peli- ja kisatapahtumien lisäksi halli on soveltunut ja soveltuu yhä myös erilaisten kokoontumistapahtumien, kuten juhla- ja tarjoilutapahtumien pitopaikaksi.

Vasemmalla alhaalla:

Alkuperäinen katsomo ja puolapuut pääsisääntuloaulan suuntaan. Kymenlaakson Valtakunnallisten kotiseutupäivät 1984.¹

¹ Kaupungin arkisto

Oikealla:
Naistenrytmisen kilpavoimistelun SM-kisat Mansikka-ahon liikuntahallissa Pikku-Palomäessä. Poikilo museot. Ajoitus 1983-1985. Kuvaaja Raimo Sävilä²

Oikealla alhaalla:

Kymenlaakson Valtakunnallisten kotiseutupäivien (27.7.-29.7.1984) avajaistilaisuus Mansikka-ahon urheiluhallissa.¹

Käytön aika

Rakennus

Vuonna 1972 valmistuneen urheiluhallin käyttötarkoitus on pysynyt samana, samoin alkuperäisten tilojen käyttötarkoitus on säilynyt.

Rakennuksen suurimmat arkkitehtoniset muutostyöt ovat koskettaneet muovi-ikkunoiden poistamista kattolappeilta sekä julkisivun väritysmuutosta ja vesikattomuutosta matalan osan sisäänkäyntikerroksessa. Lisäksi on tehty muutamia aukkomuutoksia.

Sisätiloissa toiminnalliset tarpeet ovat aiheuttaneet muutoksia, kuten sosiaalitilojen lisäämisen ullakkokerrokseen, tilatehokkaammat ja muuntojoustavat katsomomuutokset sekä tarjoilu- ja aputilojen muutokset vastaamaan kulloista kysyntää palveluissa ja tarjoiluissa sisääntulokerroksessa.

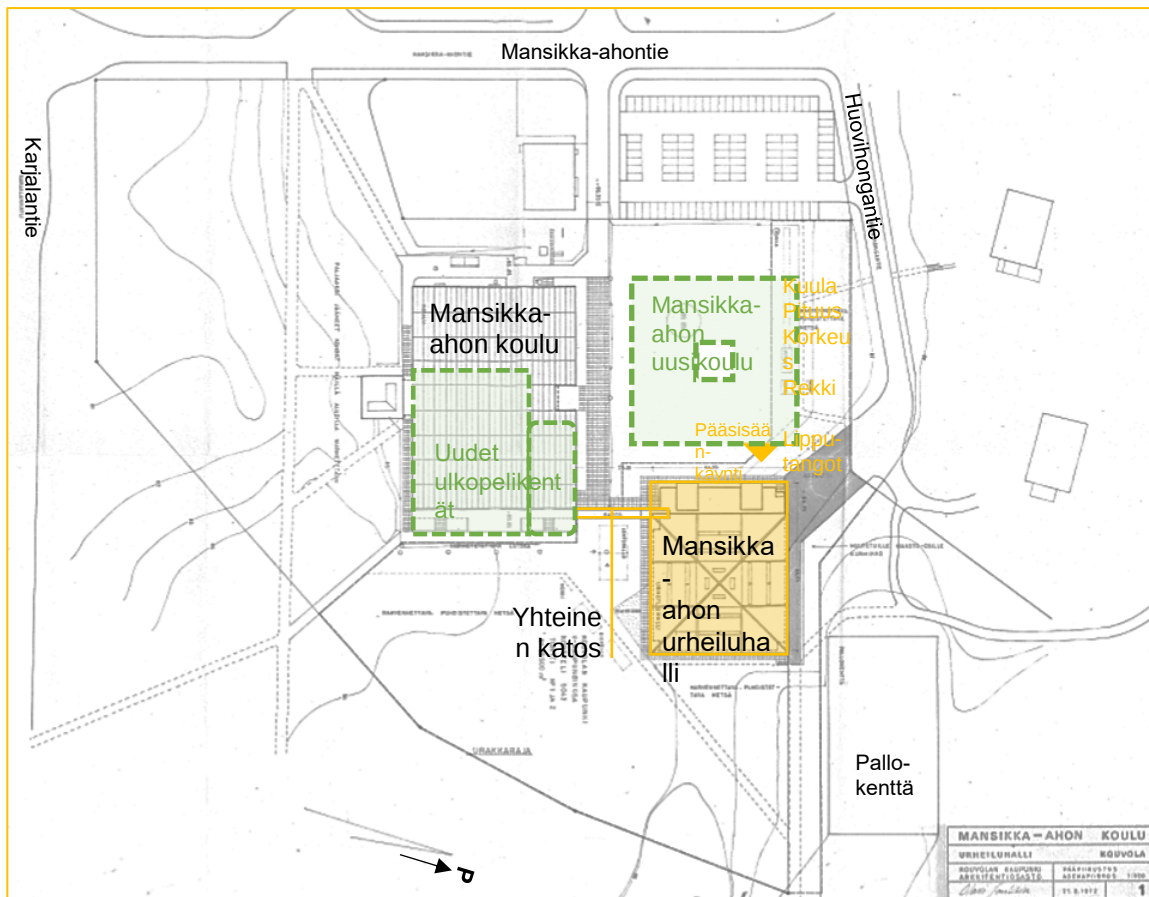
Rakennuksessa on tehty sisä- ja ulkotilojen huolto-, korjaus-, muutos- ja perusparannustöitä.

Piha-alue

Tontille suunniteltiin ja rakennettiin samanaikaisesti urheiluhallin kanssa katoksella kytketty Mansikka-ahon kansakoulu (1-9 luokkasteet), joka myöhemmin eriytettiin Huovihongan peruskoulun ala-asteeksi sekä Mansikka-ahon peruskoulun yläasteeksi.

Rakennukset valmistuivat 1972. Koulurakennus on purettu 2012, kun uusi Mansikkamäen koulu on otettu käyttöön samaisena vuonna.

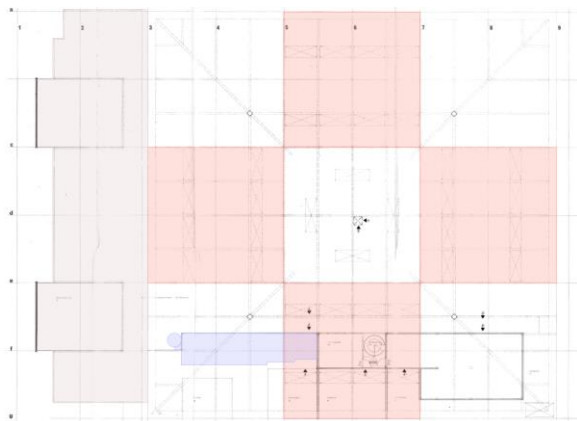
Uusi koulu on rakennettu hallin länsipuolelle, jossa on urheiluhallin pääsisäänkäynnit. Uuden koulurakennuksen myötä urheiluhallin sisääntulopihasta on tullut huomattavampi hallin jäädessä koulun taakse lähestymissuunnasta katsottuna ja sieltä tultaessa. Uudisrakennuksen myötä hallin takapiha Keskuskeittiön vieressä on esillä. Hallin hierarkia tontilla on muuttunut alisteiseksi sen jäädessä uuden koulun ja Keskuskeittiön väliin puristuksiin.

Yllä:
Mansikka-ahon halli on rakennettu samanaikaisesti Mansikka-ahon koulun kanssa. Rakennukset ovat olleet toisiinsa kytkettyinä avonaisella katoksella. Rakennuspaikan pinta-ala oli tuolloin 39500 m². (V-5043, tontit 1 ja 2). Mansikka-ahon uusi koulu ja uudet ulkopelikentät on esitetty kuvassa vihreällä.

Kuvalähde: Pääpiirustus numero 1, Asemapiirros 21.9.1972. Allekirjoitus Olavi Sokka. ¹

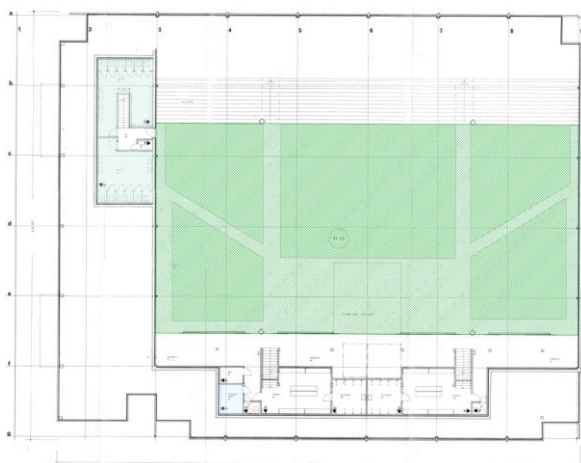
Ullakkokerros
+89,85

Sisääntulo
1.Kerros
+86,85

Kellarikerros
+84,05

Muutokset, huoltohistoria ja ajoituskaaviot

1974

1.krs:en aulan kaksi ikkuna-aukkoa muutettu poistumisteiksi (13 +13 kaistaa).

1974

Kokoonumishuoneistoksi hyväksytyn hallin suurimmaksi sallituksi henkilömääräksi 2740 henkilöä, joista kiinteillä istumapaikoilla 2300 henkilöä, 300 irtotuoleilla sekä eteistiloissa lisäksi 140 henkilöä.

Tonttimittaustoimitus tehty 18.11 ja tonttirekisteriin merkitty 2.2.1976

1982

Mansikka-ahon koulun, Mansikka-ahon hallin ja keskuskeittiön kaukolämpöliittymän sekä keskuskeittiön varahöyrykattilan hankinta ja asennus. Lämmönjakohuone hallissa, josta KL-johdot lähtevät.

1989

Sosiaalitoimen rakentaminen kolmeen eri korkotasoon sekä teräskierreportaan rakentaminen ullakkokerrokseen. Kerrosalan lisäys 26 kem2

1996

Wc-tilojen ja vesi- ja viemärikalusteet uusittu kellarikerroksen wc -tilassa.

1996

Vesikatolta poistettu hallin katon lasikuitumuoviset kaksinkertaiset nauhaikkunat ja korvattu profiilipeltikatteella sekä lisätty lumiesteet ko.vesikatolta lappeille.

1989-2001

Sisätilamuutoksia. Opettajien puku- ja Wc -tilat, 2 pukuhuonetta yhdistetty ja muutettu varastotilaksi, toimisto- ja varasto sekä osin opetustilasta rakennettu keittiö, äänentoisto- ja keittiöhenkilökunnan wc-tila sekä aulan kioskki ja kioskin varasto on purettu pois.

2001

Katsomon istuinpaikkojen lisääminen ja enimmäismäärän vahvistaminen. Teleskooppikatsomon asentaminen, vanhan katsomon osan muutos

2011

Katsomon osan muuttaminen tarjoilualueeksi, aidattu katsomo

2015-2016

Laadittu Kosteuskartoitus
Keskusten lämpökuvaus ja raportti
Vesivahinko. Parketti uusittu, uusinta ajoittuu vuosille 2015-2016

2017

Rakennuksen nykyinen tasakatto muutettu loivaksi ja ulospäin kaatavaksi ja tuulettuvaksi vesikatoksia ja samalla katemateriaaliksi vaihdettu bitumikermikate ja julkisivun värit muutettu keltaisesta valkoiseen.

Vesivahinko hallin lattialla. Kuivatettu ja parketti hiottu ja lakattu.

Salaojat ja viemärit kuvattu.

Rakennusmateriaalitutkimus, tiivistenauhon näytteet (2 kpl). Todettu kryotiilia tarkastusluukun tiivistenauhassa.

Tutkittu ja laadittu raportti Mansikka-ahon urheiluhallin vesivahingosta

Kahvioalueen ilmanvaihtomuutos

Rakennuksen rakenteellisen turvallisuuden arviointitodistus

Oy Insinööri Studio

Kotka | Kouvola | Lahti | Lappeenranta | Vantaa

www.insinooristudio.fi | Y 0811750-2

1989

Sosiaalitoimien rakentaminen kolmeen eri kirkkotasoon sekä teräskierreportaan rakentaminen ullakkokerrokseen. Kerrosalan lisäys 26 kem2

1996

Wc-tilojen ja vesi- ja viemärikalusteet uusittu
kellarikerroksen wc -tilassa.

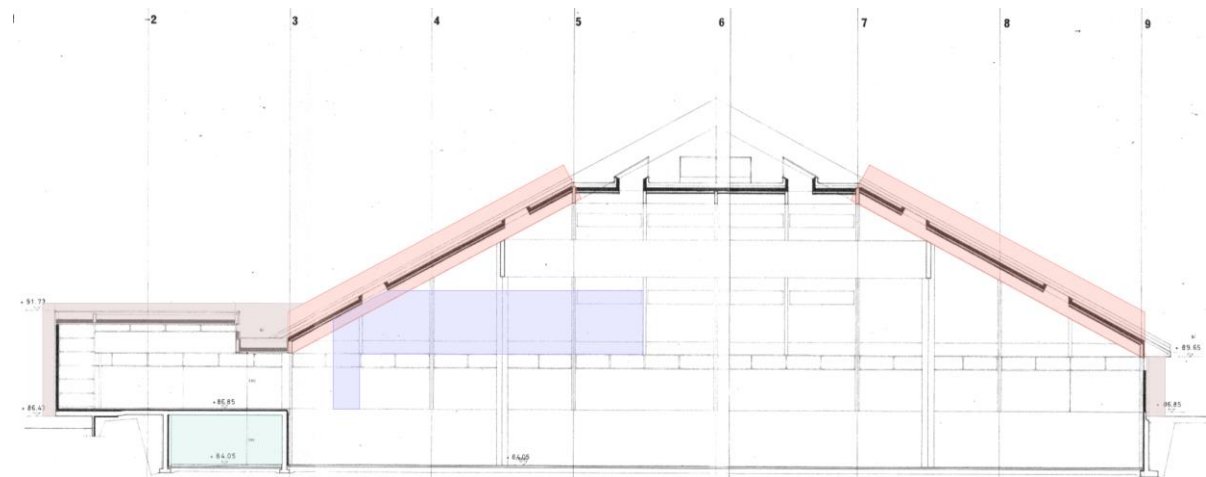
1996

Vesikatolta poistettu hallin katon lasikuitumuoviset kaksinkertaiset nauhaikkunat ja korvattu profiilipeltikatteella sekä lisätty lumiiesteet ko.vesikaton lappeille.

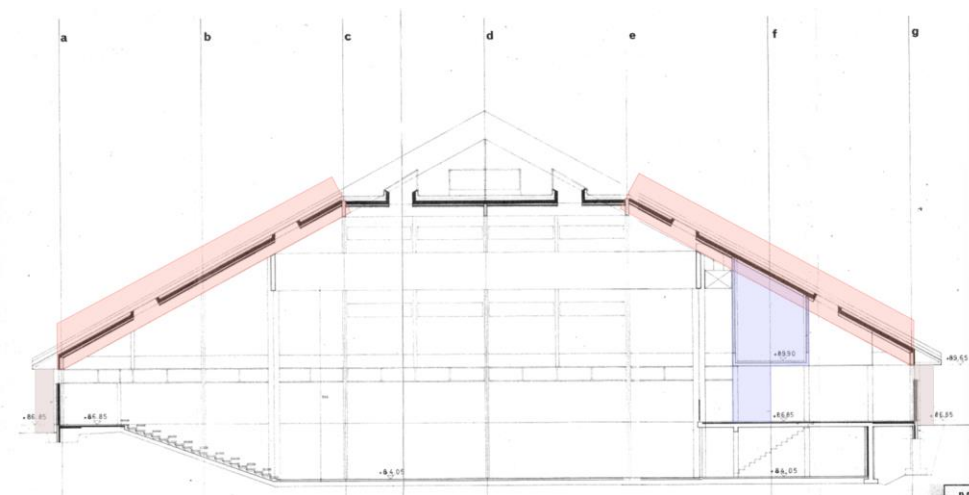
2017

Rakennuksen nykyinen tasakatto muutettu loivaksi ja ulospäin kaatavaksi ja tuulettuvaksi vesikatoksia ja samalla katemateriaaliksi vaihdettu bitumikermikate ja julkisivun väritys muutettu keltaisesta valkoiseen.

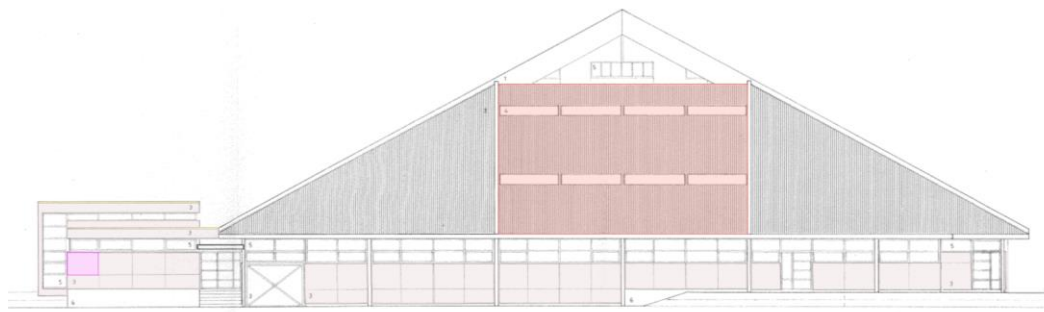
Muut sisäpuoliset ajoitetut muutokset esitetty pohjapiirustuksissa edellisellä sivulla.

Leikkaus A-A

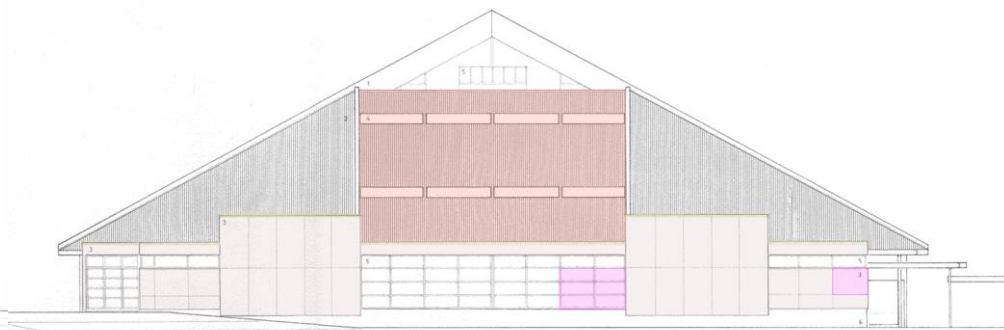

Leikkaus B-B

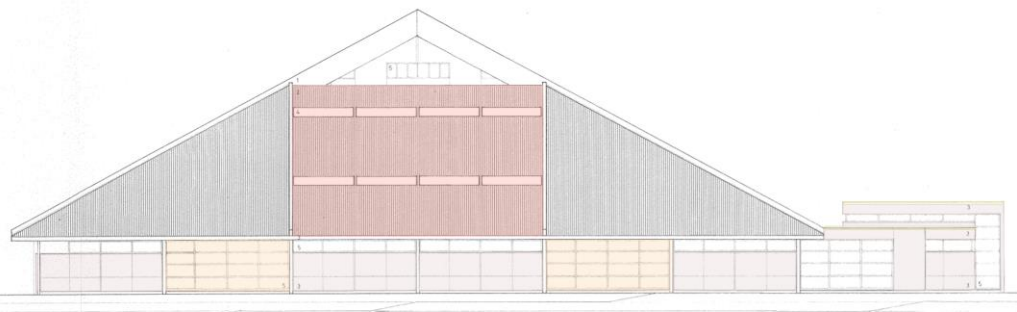

Julkisivu etelään

- 1 TERÄSPELTI
- 2 PROFILOITU TERÄSPELTI
- 3 MAALATTU ULKOVAHERI
- 4 MUOKKI
- 5 LASI
- 6 BETONI

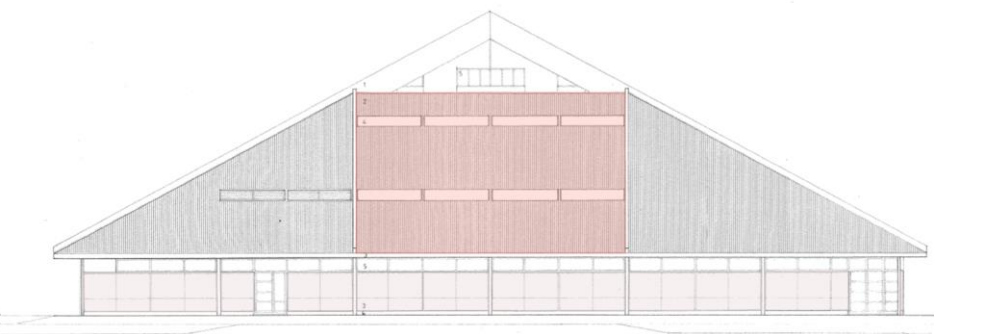

Julkisivu länteen

Julkisivu pohjoiseen

- 1 TERÄSPELTI
- 2 PROFILOITU TERÄSPELTI
- 3 MAALATTU ULKOVAHERI
- 4 MUOKKI
- 5 LASI
- 6 BETONI

Julkisivu itään

- 1 TERÄSPELTI
- 2 PROFILOITU TERÄSPELTI
- 3 MAALATTU ULKOVAHERI
- 4 MUOKKI
- 5 LASI
- 6 BETONI

1996

Vesikatolta poistettu hallin katon lasikuitumuoviset kaksinkertaiset nauhaikkunat ja korvattu profiilipeltikatteella sekä lisätty lumiesteet ko. vesikaton lappeille.

1989-2001

Aukkumuutoksia, ikkunoita poistettu ja levytetty umpeen.

2017

Rakennuksen nykyinen tasakatto muutettu loivaksi ja ulospäin kaatavaksi ja tuulettuvaksi vesikatoksia ja samalla katemateriaaliksi vaihdettu bitumikermikate ja julkisivun väritys muutettu keltaisesta valkoiseen.

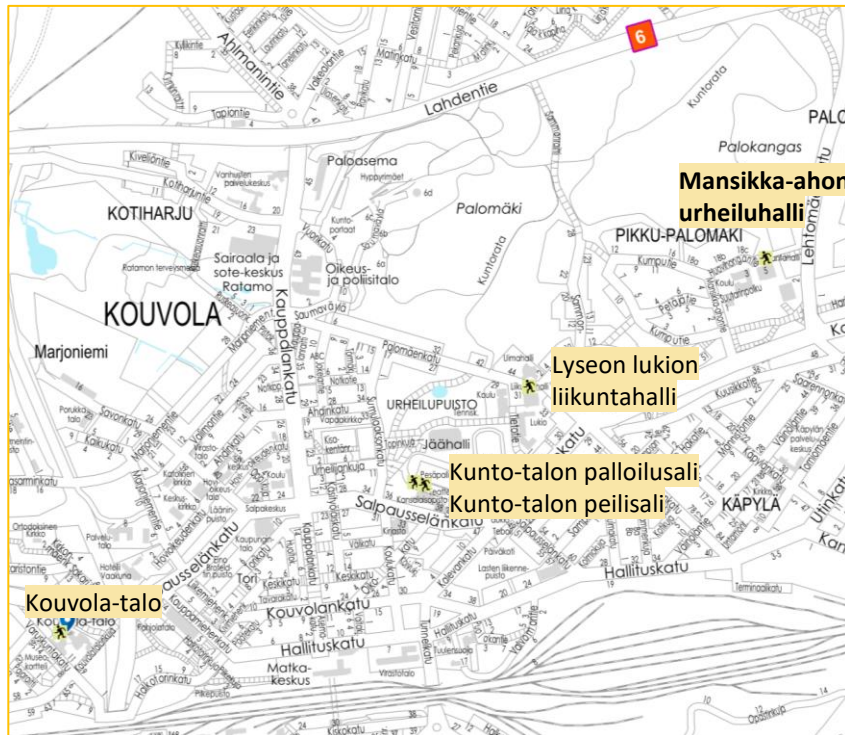
Rakennuksen merkitys kuntalaisille

Mansikka-ahon urheiluhalli on osa Kouvolan kaupungin palveluverkostoa kuntalaisille.

Urheiluhalli on palvellut aiemmin ja palvelee yhä koulun liikuntatilana, vapaa-ajan harrastetilana sekä kokoontumistilana eri tapahtumissa urheilutapahtumien lisäksi.

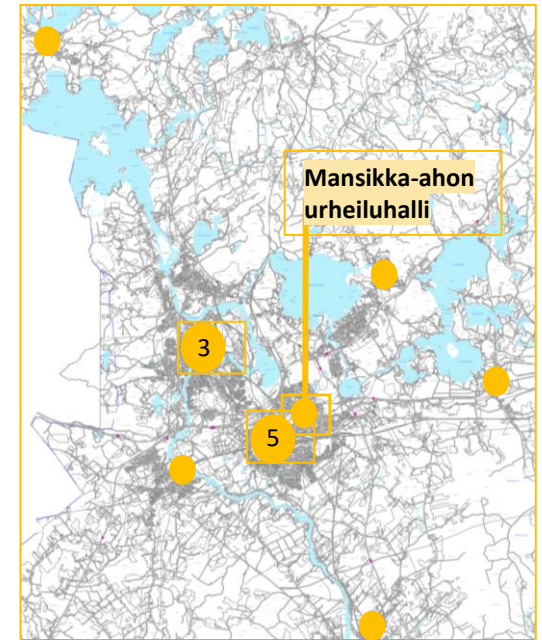
Rakennus on tärkeä julkinen harraste- ja kokoontumispaikka. Hallin välittömässä läheisyydessä on varhaiskasvatuksen sekä peruskoulun tiloja.¹

Mansikka-ahon urheiluhalli sijaitsee Käpylän (5) kaupunginosassa. Tilastollisesti tarkasteltuna urheiluhalli kuuluu aluetoimikunnallisesti ja perhekeskusalueena Kouvolan Keskustan alueeseen. Seurakunta-alueena alue kuuluu Kouvolan seurakunnan toimialueeseen. Alueen vesilaitoksena toimii Kouvolan Vesi Oy.¹

¹ Kouvolan karttapalvelu
² Mansikka-ahon urheiluhalli – Wikipedia

Oikealla:
Kouvolan kunta-alueen kaikki
sisäliikuntahallit (15 kpl).¹

Vasemmallä:
Kouvolan keskusta-alueen
Urheiluhallit (5 kpl).¹

Urheiluhalli on kunnan yksi lähiliikuntapaikka ja osana Kouvolan kaupungin sisäliikuntahallien- ja paikkojen verkostoa. Kouvolassa on 15 liikuntahallia¹, jotka muodostavat maantieteellisesti verkoston kuntalaisten käyttöön. Mansikka-ahon urheiluhallin toimintaa täydentävät viereiset kunnan ylläpitämät hiekka ja ulkojäakentät.¹

Urheiluhallia, kuten useimpia liikuntahalleja, käytetään liikuntapaikan lisäksi erilaisten juhla- ja kokoontumistapahtumien tilana.

Mansikka-ahon halli tunnetaan myös MLL Areena:na (2022 alkaen) ja aiemmin Jatke Areenana (2017-2022). Halli on Kouvolan Kouvot koripallo -seuran ja Sudet salibandy -seuran kotihalli.²

Toiminnallisesti halli on saavutettavissa julkisilla liikennevälineillä, paikallisliikenteen linja-autolla. Hallille saavutaan luokka III kunnossapitoluokituksen A3-ajorataluokitettua tietä pitkin Huovihongantien kautta, jossa on 30 km/h nopeusrajoitus. Sekä A1 ajoradan eli I –luokan Lehtomäenkatua pitkin, jossa on 50 km/h nopeusrajoitus. Katujen ja kevyen liikenteen kunnossapitovastuu on Kouvolan kaupungilla. Pyöriteiden kunnossapitoluokitus on Luokkaa I. Hallille voidaan saapua ajorataa pitkin tai yhdistettyä pyörätietä ja jalkakäytävää pitkin.¹

Yllä: Mansikka-ahon urheiluhallin laakean pyramidin omainen yleishahmo ja itäinen julkisivu Lehtomäenkadun parkkipaikan suunnalta kuvattuna. Hallin takana näkyy 2014 valmistunut Mansikkamäen koulu paikalla, jossa alun perin on sijainnut urheilukenttä. Kuva: Lumi Alastalo

Alla: Ilmakuva Mansikka-ahon urheiluhallin ympäristöstä. Kuva: MML Karttapaikka. Taustakartta ja ortoilmakuva 2024. Muokattu kaavioksi.

Rakennuksen nykytilanne

Ulkotilat

Saapuminen urheiluhallille ja yleishahmo

Mansikka-ahon urheiluhallille voi saapua ajoneuvolla sekä lännestä että idästä. Urheiluhallin vieressä on tilava pysäköintipaikka, joka sijaitsee rakennuksen itäpuolella, Lehtomäenkadun varrella. Länsipuolen reitti johtaa pienehkön päättyvän kadun kääntöpaikalle, Huovihongantien päähän. Ajoteiden lisäksi hallille johtaa hyvät kevyen liikenteen väylät. Hallin pääsisäänkäynnit ovat Huovihongantien suuntaan, länteen päin.

Rakennuksen katto kohoaa laakeana pyramidina urheiluhallin ylle. Pääpiirteiltään halli on säilyttänyt alkuperäisen hahmonsä. Piha on pääosin asfaltoitu ja länsipuolella, koulun ja hallin välissä on runsaasti pyörätelineitä. Itä- ja eteläsivuilla rakennuksen ja kevyenliikenteenväylien väliin jää vihreät nurmialueet istutuksineen. Nurmikoilla, istutusten välissä lepää muutamia kivenlohkareita.

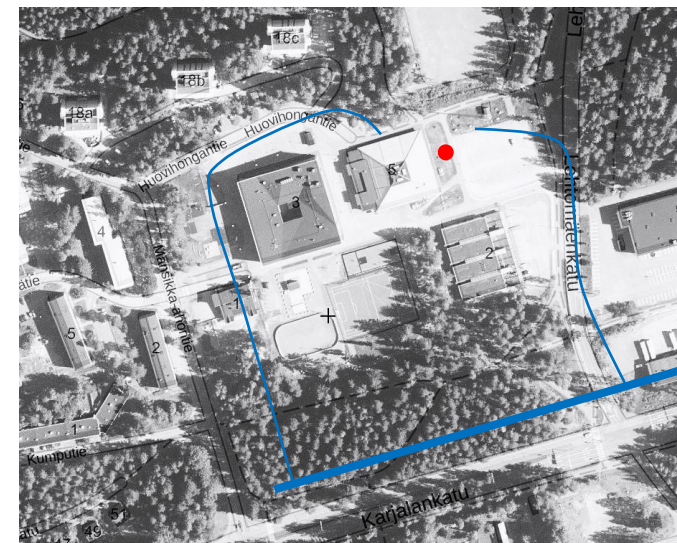
Merkintöjen selitykset:

Mansikka-ahon urheiluhalli

Ajoneuvoliikenteen saapumisreitit urheiluhallille.

Julkisivut ja vesikatto

Urheiluhallin julkisivujen värimuutos keltaisesta valkoiseksi näkyy nykytilannekuvissa. Samoin näkyvät umpinaiset kattopellit lappeilla, joista ikkunat on poistettu. Katon nykyiset savunpoistoluukut kattotasanteen päällä ovat kupumaiset.

Rakennuksen julkisivut materiaalin ja muodon osalta ovat säilyneet pääosin samanlaisina. Kattolappeilla olleet muovikkunat on poistettu ja ko. kattopinnat on pellitetty profiilipellein. Ulkoseinien värin muutos on tehty matalanosan vesikattomuutosten yhteydessä 2017. Myös julkisivuihin kiinnitetyt kyltit ja ikkunapintojen tarrat ovat muokanneet hallin yleisilmettä.

Läntisen julkisivun tasakattoiset matalat siivet ovat saaneet lähes huomaamattomasti ulospäin kallistuvat, loivasti viistetyt pulpettikatot. Katon räystäällä näkyy sadevesijärjestelmät juoksuputkineen, kouruineen. Vuosien saatossa lisääntynyt talotekniikka näkyy myös jonkin verran julkisivuilmeen muutoksena.

Yllä: Julkisivut pohjoiseen ja länteen Huovihongantieltä päin kuvattuna. Kulmassa on hallin pääsisäänkäynti ja lipunmyynti.

Vasemmalla: Umpinainen kattolape ja savunpoistoluukkujen kupuikkunat. Kuvat: Lumi Alastalo

Urheiluhallin eteläpuolella olleesta pitkästä ulkokatoksesta hallin ja koulun väliltä on jäljellä vain pieni lippakatos. Matalan siiven lounaiskulmassa näkyy alkuperäisestä julkisivusta poikkeava kulmaikkuna (ks. seuraava sivu).

Yllä vasemmalla:
Kuvaparissa ovat rinnakkain 1980-luvun ja vuoden 2024 valokuvat.

Varhaisemmassa kuvassa näkyvä etelän puolella sijainnut pitkä katos on purettu ja sisäänkäynnin kohdalla on enää mahdollisesti alkuperäinen pienehkö lippakatos. Läntisen julkisivun matalan siiven kulmaikkunamuutos on myös havaittavissa kuvaparista.

Vasemmanpuoleinen kuva: Kouvolan kaupunki, Poikilo-museot. Osakuva rajattu Raimo Sävilän 1980-luvun valokuvasta. Oikeanpuoleinen kuva: Lumi Alastalo.

Keskellä vasemmalla:
Pohjoisseinustalla sijaitsevat suuret poistumistien lasiovet. Lasiteippaukset tuovat lisäilmettä julkisivuihin myös ulkoapäin katsottuna.

Alla: Julkisivu pohjoiseen koillisen suunnasta pyörätieltä kuvattuna. Kuvassa näkyy hyvin kuinka lähellä hallia uusi koulurakennus on. Uuden koulun tumma julkisivu antaa valkoiselle urheiluhallille taustan ja nostaen tätä hillitysti esille.

Alla vasemmalla:
Julkisivu etelään. Hallin eteläpuolella, entisen koulun kohdalla sijaitsee nykyisin aidatut urheilukentät.

Sisätilat

Sisääntulokerros

Rakennuksen pääkäyttötarkoitus on säilynyt alkuperäisessä käytössä. Myös tilojen käyttötarkoitus on säilynyt lähes ennallaan. Uusia tiloja on syntynyt ullakkokerrokseen vuonna 1989 tehdyn tauko- ja sosiaali-tilojen laajennuksen myötä.

Sisääntuloaulaan on tehty markkinointitila ja katsomomuutoksia on tehty mm. istuinpaikkojen, istuinmuutosten sekä katsomoportaiden myötä. Pieniä sisätilamuutoksia on tehty toimistotilojen osalle.

Seuraavilla sivuilla on nykytilanteen valokuvien pyrkinyt kertomaan sisätiloista nykyasussaan.

Ohessa kaaviot tilojen eri käyttötarkoituksista kerroksittain esiteltynä.

Sisätilojen käyttötarkoitukset

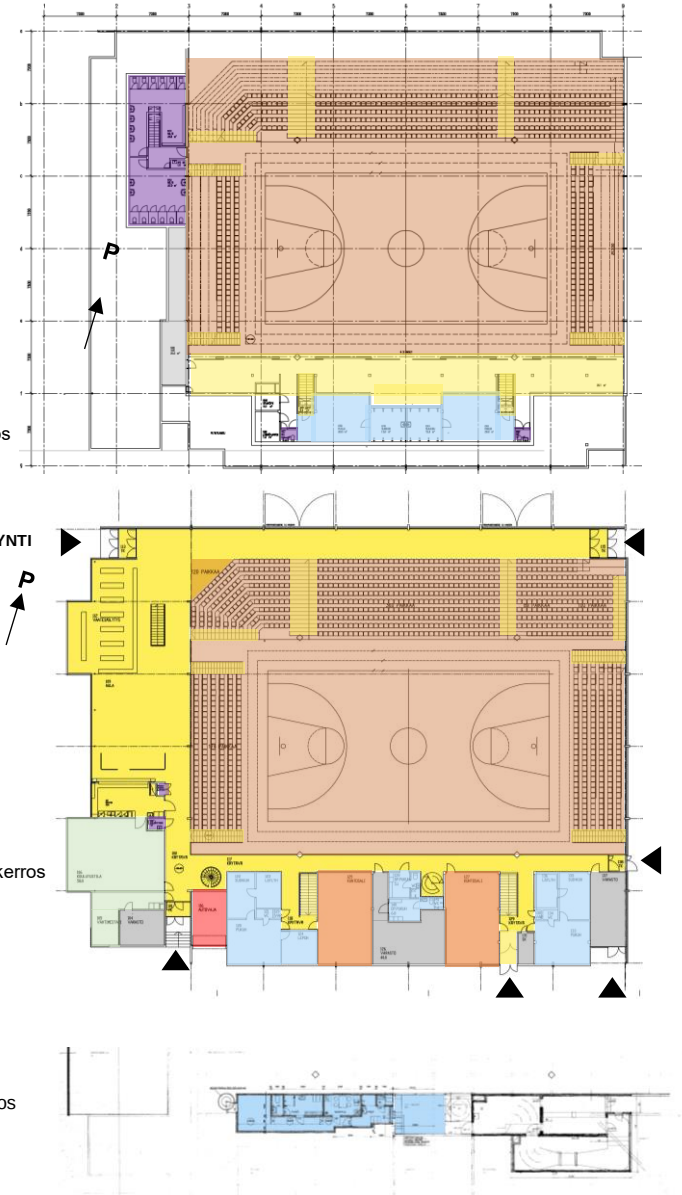
- Aula, kahvio/myynti, käytävät, portaat
- Kenttä ja katsomo
- Pukeutumis- ja pesutilat
- Kuntosali
- Koulutus, toimisto
- Wc
- Varasto, siivous
- Autotalli

Kellarikerros
+ 84,05

PÄÄSISÄÄNKÄYNTI

Sisääntulokerros
+ 86,85

Ullakkokerros
+ 89,85

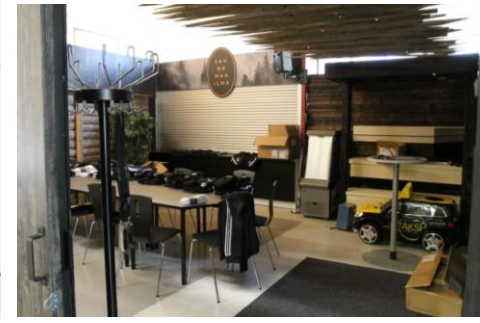

Yllä vasemmalla:
Vip katsomosta näkymä kohti pääsisäänkäyntiä

Yllä oikealla:
Alkuperäiset kierreportaat IV-konehuoneeseen

Alla oikealla:
Aulan kahvilan tarjoilutiski sekä kahviotila.
Alkuperäiset teräsprofiili-ikkunat.

Alla vasemmalla:
Kuva kioskin sisätilan keittiöstä.

Vasemmalla:
Naulakkoalueen tilalle tehty erillinen
markkinointihuone.

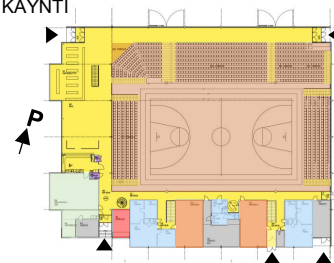
Alla vasemmalla:
Käytävä kohti pääsisäänkäyntiä

Sisäntulokerros

Aula, kahvio, käytävät, portaat

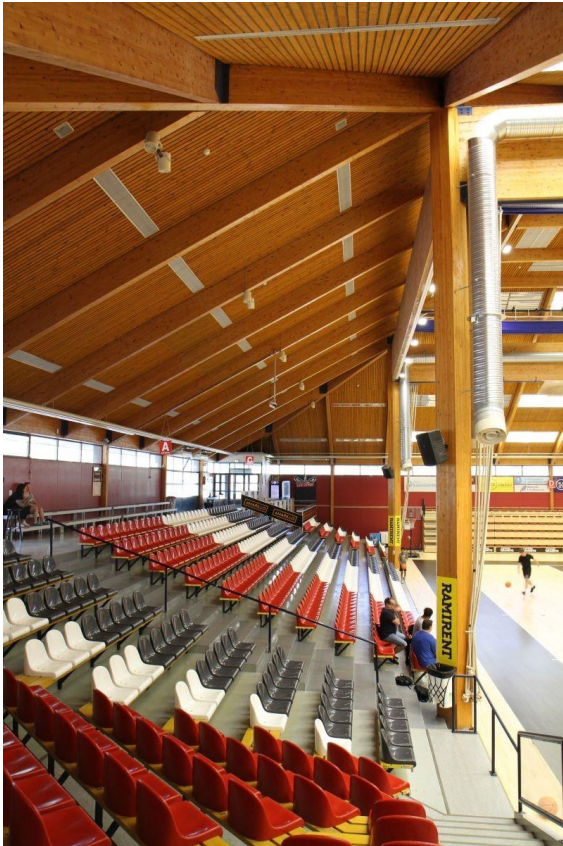
- Kenttä ja katsomo
- Pukeutumis- ja pesutilat
- Kuntosali
- Koulutus, toimisto
- Wc
- Varasto, siivous
- Autotalli

PÄÄSISÄÄN-
KÄYNTI

Yllä:
Yleiskuva eteishallin aulausta kohti
pääsisäänkäynnin tuulikaappia, jossa on
alkuperäiset ikkunat ja ovet. Portaatan takana
aiemmin ollut naulakotila, joka on nyt
tuotestudio- ja markkinointitilana. Tila on
menettänyt avaruutta tilaan rakennetun tilan
vuoksi.

Vasemmalla:
Maalattut teräsrunkoiset kaiteet, joissa maalatut
vanerilevyt suojakaiteena. Teräsosien väri säilynyt
tumman sinisenä, levytyksen värit vaihtunut
keltaisesta valkoiseen. Portaat johtavat
kellarikerrokseen sisäntulokerroksesta.

Vasemalla ylhäällä:
Uusi VIP –katsomo palvelee
anniskelualueena

Vasemalla alhaalla:
Salin nykyinen pääkatsomo ja kattoa
kannattelevia LVL-pilareita. Materiaali
oli 1970-luvulla uutta, ja mahdollisesti
pitkiä jännevälejä puurakentamisessa.

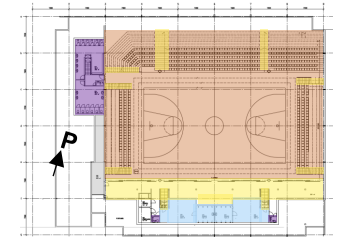
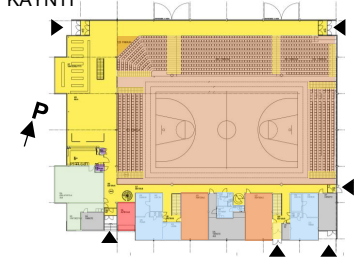
Oikealla ylhäällä:
Uusi teleskooppikatsomo
päätyseinällä on korvannut
puolapuut. Varastotilojen edustan
liukuovet on uusittu ja väri vaihtunut
punaiseksi.

Vasemalla alhaalla: Kenttä parketti
on uusittu. Toisen päätykatsomon
teleskooppikatsomo on avattuna ja
käytössä. Salin ikkunat on levytetty
umpeen.

Sisääntulo- Ja kellarikerros

- Aula, kahvio, käytävät, portaat
- Kenttä ja katsomo**
- Pukeutumis- ja pesutilat
- Kuntosali
- Koulutus, toimisto
- Wc
- Varasto, siivous
- Autotalli

PÄÄSISÄÄN- KÄYNTI

Oy Insinööri Studio

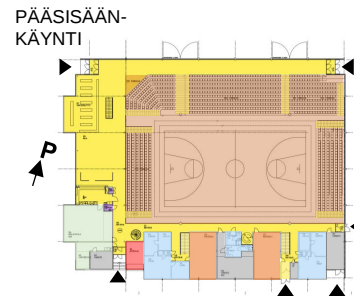
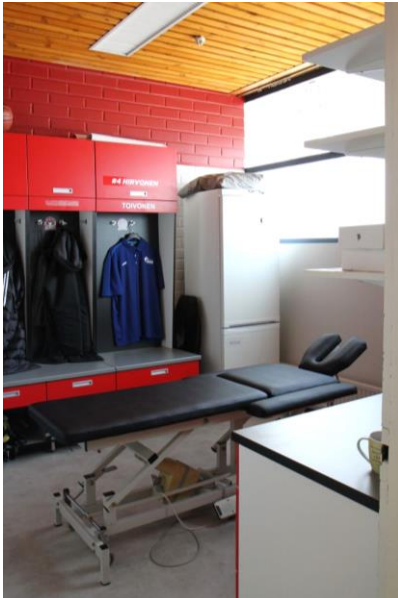
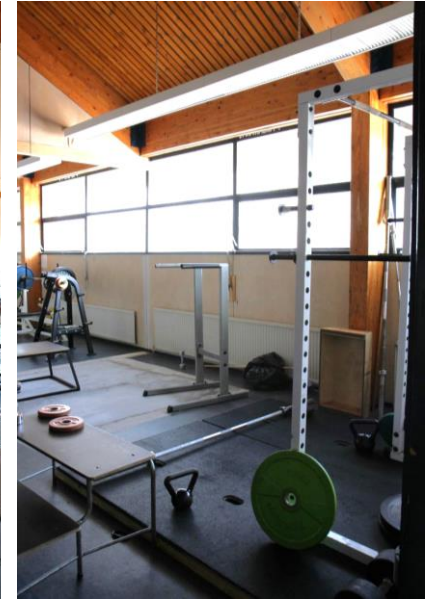
Kotka | Kouvola | Lahti | Lappeenranta | Vantaa

www.insinooristudio.fi | Y 0811750-2

Sisääntulokerros

- Aula, kahvio, käytävät, portaat
- Kenttä ja katsomo
- Pukeutumis- ja pesutilat**
- Kuntosali**
- Koulutus, toimisto
- Wc
- Varasto, siivous
- Autotalli

Ylläkuva oikealla: Kuntosali.
Tiloissa vino sisäkatto. Pinnat
on uusittu.

Viereinen oikealla:
Löylyhuone, jossa pinnat ja
varusteet, kalusteet on uusittu.

Yllä ja Alla vasemmalla:
Joukkueiden pukuhuonetta.
Pinnat vaikuttavat uusituilta

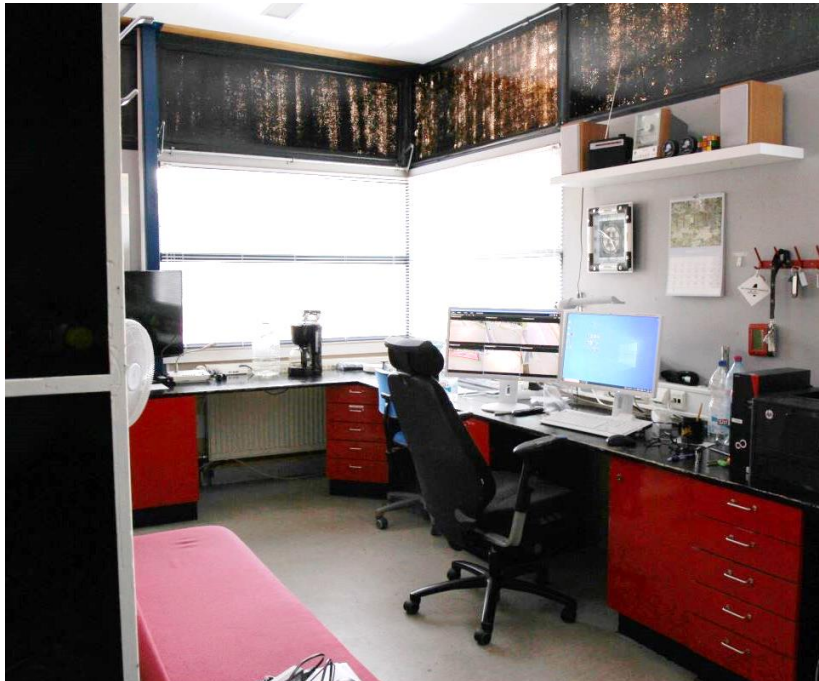
Oikeanpuoleisin kuva:
Suihkutilan pinnat vaikuttavat
alkuperäisiltä.

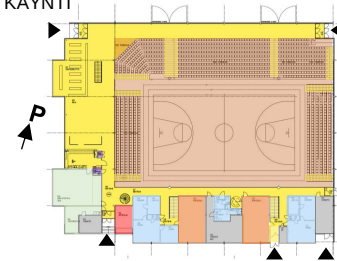

Sisääntulokerros

- Aula, kahvio, käytävät, portaat
- Kenttä ja katsomo
- Pukeutumis- ja pesutilat
- Kuntosali
- Koulutus, toimisto**
- Wc
- Varasto, siivous
- Autotalli

PÄÄSISÄÄN-
KÄYNTI

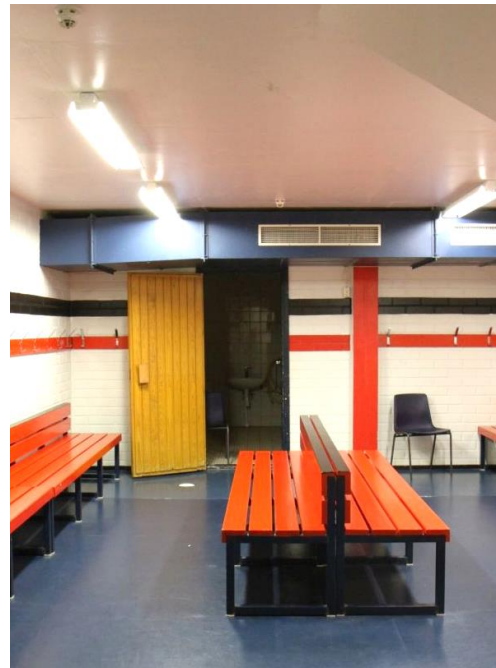
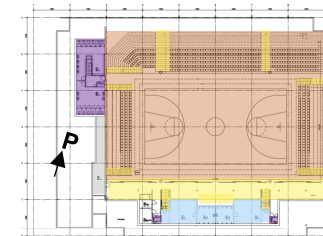
Yllä:
Toimisto- ja koulutustila, jossa
pinnat on uusittu

Alla:
Ns. Vahtimestarin huone, jossa
pinnat uusittu. Nurkkaikkuna
on lisätty huonetilaan
myöhemmin.

Kellarikerros

- Aula, kahvio, **käytävät**, portaat
- Kenttä ja katsomo
- Pukeutumis- ja pesutilat**
- Kuntosali
- Koulutus, toimisto
- WC**
- Varasto, siivous
- Autotalli

Yläkuva vasemmalla:
Käytävä, jossa alkuperäiset materiaalit. Lattiatinnat alkuperäiset.
Seinät vaikuttavat huoltomaalatuilta.

Yläkuva oikealla.
Pesutilat alkuperäisin pinnoin

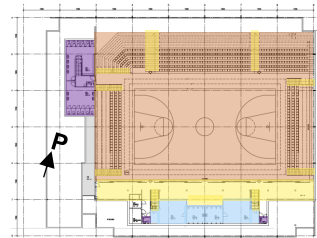
Alakuva vasemmalla:
Yleisö wc -tila, jossa alkuperäiset pinnat ja kalusteet.
Vesikalusteet on uusittu.

Alakuva oikealla:
Pukuhuone alkuperäiset pintamateriaalit. Kalusteet vaikuttavat
myös ko. aikakaudelta.

Kellarikerros

	Aula, kahvio, käytävät, portaat
	Kenttä ja katsomo
	Pukeutumis- ja pesutilat
	Kuntosali
	Koulutus, toimisto
	Wc
	Varasto , siivous
	Autotalli

Yläkuvat:
Betoniporaat kellarista
rakennuksen kaakkoissivulla.
Portaat johtavat suoraan ulos.
Seinäpinnat vaikuttavat
huoltomaalatuilta

Alakuva:
Kellarikerroksen liukuseinien
takainen käytävätila, jossa
varastotilaa.
Lattia alkuperäinen.

Tekniset tilat ja talotekniikka

IV-konehuone

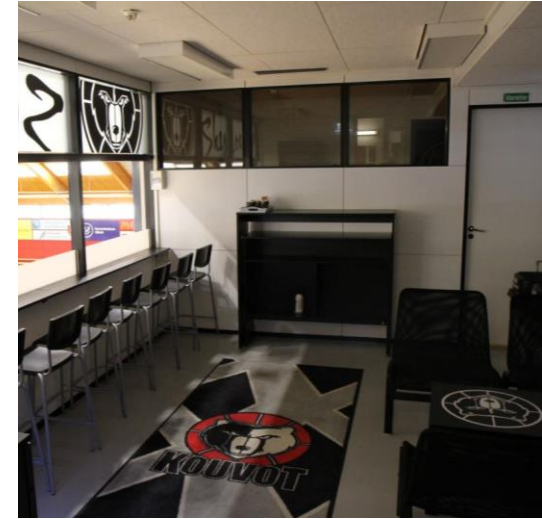
Tilassa ei ole käyty. Tilat sijaitsevat ullakkokerroksessa.

Lämmönjakohuone

Tilassa ei ole käyty. Tilat sijaitsevat kellarikerroksessa.

Varasto

Suljetuissa varastotiloissa ei ole käyty. Kellari kerroksessa, osana käytävää on varastotilaa käytössä alkuperäisten pääpiirustusten mukaisesti.

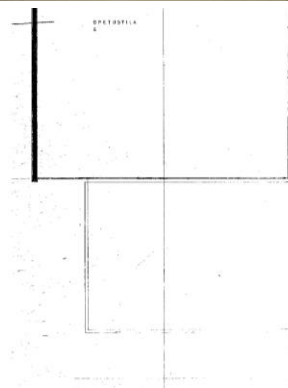
Yläkuva vasemmalla:
Uudet portaat ullakkokerroksen tauko- ja sosiaalityöihin

Yläkuva keskellä:
Eteis- ja käytävätilaa, alkuperäiset pinnat.

Yläkuva oikealla.
Käytävätila kohti TV- huonetta

Yläkuva:
Eteis- ja käytävätilaa, alkuperäiset pinnat.

Yläkuva :
TV- huone

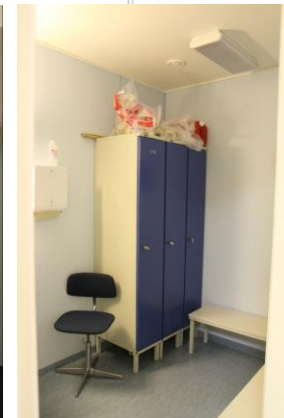
Ullakkokerros

- Aula, kahvio, käytävät, portaat
- Kenttä ja katsomo
- Tauko-, pukeutumis- ja pesutilat**
- Kuntosali
- Koulutus, toimisto
- Wc
- Varasto, siivous
- Autotalli

Alakuva vasemmalla:
Wc- ja pesu- ja pukeutumistila

Alakuva keskellä:
Wc- ja pesu- ja pukeutumistila

Alakuva oikealla.
Taukotila

Pohdintaa arvoista ja rakennuksen olemuksesta

Mansikka-ahon urheiluhalli rakennuksenaan on säilynyt yleisesti ottaen lähes alkuperäisessä muodossaan. Rakenteellisia muutoksia on tullut ikkuna- ja ovi aukotuksiin sekä vesikattorakenteissa. Rakennuksen käyttötarkoitus on säilynyt alkuperäisenä. Sisätiloissa on tehty pieni laajennus ja pääsisäänkäynnin yhteydessä on tehty tilamuutoksia liittyen kioskitoimintaan sekä tarjoiluun. Olennaisia muutoksia on tapahtunut katsomoalueen istuinten ja istuinjärjestelmien uusimisissa. Kiinteistön huolto ja kunnossapidosta johtuen on mm. wc-tiloja, lämmönjakeluntekniikka päivitetty sekä pelikenttäalueen parketti on vaihdettu johtuen vesivahingosta. Sisätilan väriyksessä on tapahtunut myös muutoksia.

Hallin arkkitehtuurin ja ympäristön suhde on muuttunut olennaisesti. Samanaikaisesti rakennettu vanha koulu on purettu hallin viereltä. Uusi koulu on rakennettu eri kohtaan tontille muuttaen näin urheiluhallin ja muiden rakennusten välistä hierarkiaa tontilla. Halli on jäänyt uuden koulun sivulle, taustarakennukseksi aistittaessa alueen rakennuskokonaisuutta. Samaa aikakautta edustava ja samaa kokonaisuutta edustava Valmistuskeittiö on yhä toiminnassa. Lähiympäristössä on yhä luonnontilaista mäntymetsä. Pikku-Palomäen asuinalue ja tieverkostokin on säilynyt hyvin lähes ennallaan.

Urheiluhallin veistoksellinen pyramidimuoto ohjaa katseen ylös, ja luo vahvan olon itselle jo lähestyessä rakennusta. Kotihallina hallin omaperäisyys luo vahvaa identiteettiä kotijoukkueille ja antaa Kouvolan kaupungille mieleenpainuvan näkymän maamerkkinä ja kokoavan kokemuksen hallin tapahtumissa. Sisätila on ilmava ja valoisa.

Mansikka-ahon urheiluhallissa on nähtävillä ko. suunnittelu- ja rakentamisaikakautensa yleisiä tyylipiirteitä niin rakennuksen hahmon, sisätilojen funktionaalisuuden sekä talotekniikan vahva esille tuonti visuaalisesti osana tilan interiööriä. Rakennuksen sisääntulokerroksessa keskiössä on avonainen pelikenttä. Kenttä sijaitsee alimmaisessa kerrostasossa. Sisääntulokerros on valoisa, lähes läpitalon olevin näkymin ulkoa ulos. Luonnonvalo soljuu sisälle vuoden- ja vuorokaudenaikojen mukaisesti. Kattoikkunoiden poistaminen on suuri menetys luonnonvalon kululle sisätiloissa sekä tilantunteen syntymisessä. Voimme vain kuvitella miltä tila on tuntunut alkuvuosina uutena, hyvin erilaisena modernina rakennuksena.

Rakennus on varta vasten suunniteltu ja rakennettu urheilua varten. Urheilua varten olemassa olevat tilat olivat tuolloin usein koulujen liikuntasaleja, työväen tai kansantalojen juhlasaleja, jossa urheilutapahtumia järjestettiin. Tämä näkökulma tuo rakennukselle vielä lisäarvio kulttuurihistoriallisessa näkökulmassa.

Pimeässä valaistu piha ja halli hohtaa alueen majakkana paikoitusalueelle saapuville sekä ohi kulkeville.

Kunnostustöiden myötä rakennus on säilyttänyt asemansa sekä kunnan liikuntatilojen tarpeisiin että ympäristöönsä vahvasti ottamansa helposti tunnistettavan ja muistettavan maamerkkiaseman kaupunkikuvassa. Rakennuksen olemus on itsevarma ja vahva. Se on alun perin tehty liittymään luontevasti osaksi aikakautensa lähiömiljöötä luonnontilaista rajapintaa.

Johtopäätelmiä

Urheiluhalli on ollut rakentamisaikanaan osa suurempaa kokonaisuutta kaavoituksellisesti sekä kaupunkikuvallisesti kuin pelkästään tontilla tapahtuvaa koulu- ja urheilutoimintaa. Suunnittelun ja rakentaminen on tapahtunut kokonaisuutena, joka on käsittänyt aiemman koulurakennuksen ja nyt käsiteltävän urheiluhallin. Rakennukset ovat sijainneet vierekkäin samalla tontilla ja kytkeytyneet toisiinsa katoksella. Alkuperäinen koulu on purettu vuonna 2014 Uuden koulurakennuksen myötä ovat myös tontin pihajärjestelyt muuttuneet.

Koulu ja urheiluhalli muodostivat alkuaan kokonaisuuden, jossa rakennukset tasapainottivat, tukivat toistaan sekä korostivat toisiaan juuri erilaisuudellaan. Hallin muhkea ja ylös nouseva pyramidimainen muotokieli ja koulun matala monotoninen 'lammellimainen' toistuvuus maadoitti taasen rakennuskokonaisuuden vahvasti maantasoon.

Viereinen, matala ja konstruktiivinen, Valmistuskeittiö rakennuksena luo rakennusten välille yhä rakentamisaikakautensa vuoropuhelua. Rakennukset ovat oiva parivaljakko kertomaan ko. aikakauden rakennushistoriasta niin rakennusratkaisuiltaan kuin muotokieltään ja toiminnallisuudeltaan.

Tällä hetkellä rakennushistorian valossa urheiluhalli on hiukan vaillinainen ja tasapainoton sommitelma ja jopa irrallinen, kun aluetta tarkastellaan kokonaisuutena. Vahvan muotokielen ansiosta lähes symmetrinen urheiluhallirakennus on vahva ja kaupunkikuvallisesti esiin nouseva maamerkki alueellaan. Hallin hahmo havaitaan, tunnetaan ja muistetaan.

Uuden koulun muotokieli keskustelee urheiluhallin kanssa. Urheiluhallin lakikuutio on otettu aiheeksi rakennuksen massoitteeluun, YingYang.

Jatkotoimenpide-ehdotuksia

Tarkemmat ja syvemmälle viedyt rakentamis- sekä käytönaikaisten muutosten selvittäminen, rakenne- ja taloteknisten ratkaisujen tarkempi tutkiminen täydentävät tätä selvitystä ja antavat lisävaloa että miten ja mistä Mansikka-ahon urheiluhalli on tehty.

Kulttuurihistoriallisessa näkökulmasta tehdyt lisäselvitykset voisivat täydentää Mansikka-ahon urheiluhallin merkitystä rakennuksena, kuntalaisten olohuoneena.

Tutkimusaiheena liikuntatilojen siirtyminen työväen- ja kansantalojen sekä koulujen voimistelusaleista erillisiin liikuntahalleihin on mielenkiintoinen murros liikuntarakennusten rakentamisen aikajanalla. Liikuntahallien merkitys osana kuntalaisten ja koululaisten arjessa on suuri.

Selvitystyötä kootessa on noussut kysymyksiä ja ajatuksia, kuten että: Milloin liikuntahalleja on ryhdytty suunnittelemaan ja rakentamaan? Kuinka ne sijoittuvat Suomen kartalle ja millainen niiden rakentamisen aikajana on? Milloin ja miten vapaa-ajan liikuntatottumukset ovat muuttuneet ja mitä vaatimuksia liikuntahalleille on asetettu kulloinkin? Mikä on liikuntahallien nykyrakentamistarve ja tapa? Mikä ohjaa liikuntahallien tilojen suunnittelua? Mitä erityispiirteitä liikuntahalleissa on ja mikä on niiden suhde lähiympäristöön?

Lähteet

Kirjat

Wasastjerna, R. (2011). Muutakin kuin rautatieristeys, Kouvolan keskustaajaman kaavoitus- ja rakennusperintö.

Arkistolähteet

Kouvolan rakennusvalvonnan arkisto
Kouvolan kaupungin arkisto
Arkkitehtitoimisto Planssi Oy:n arkisto

Asiakirjalähteet

Rakennuslupa-asiakirjat
Rakennustyöselitys
Rakennus- ja huoneistorekisteri
Asemakaava ja asemakaavan muutos 6.6.1962
Asemakaavamuutos 23.7.1970
Ajantasa asemakaava 19.8.1983

Suullinen tiedonanto

-

Painamattomat lähteet

Kouvolan kaupunki, kaavoitusarkkitehti Kaisa Niilo-Rämä / Sähköposti
26.8.2024. Olavi Soukan toimittamasta aineistosta.

Karttalähteet

[Kouvolan karttapalvelu.fi](https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/)
<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Verkojulkaisut

[RHY_Pikku-Palomäki-Kouvolan-ensimmäinen-lähiö_Wasastjerna.pdf](#)

Verkkosivut

[Mansikka-ahon urheiluhalli – Wikipedia](#)
[Google.com](#)
[Mansikka-ahon urheiluhalli | Hakutulokset | Finna.fi](#)

Kuvalähteet

Inventointiosan valokuvat on ottanut Lumi Alastalo, 5 ja 9 syyskuuta 2024, ellei kuvan kohdalle erikseen toisin mainita.